

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Кафедра міжнародного туризму та країнознавства**

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри

_____ **Дудник І.М.**,
«_____» _____ 2021 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР»

на тему:

Туристичний феномен Сінгапуру

Виконавець: студентка 414 групи **Зернюк Ірина Олександрівна**

Науковий керівник: к. геогр. н., доцент кафедри міжнародного туризму та
країнознавства **Борисюк Оксана Анатоліївна**

Нормоконтролер: _____ **Борисюк Оксана Анатоліївна**
(підпис) (П.І.Б.)

КИЇВ - 2021

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародного туризму та країнознавства
Спеціальність: 242 «Туризм»
ОПП «Туризмознавство»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
_____Дудник І.М.
«_____» _____ 2021 р.

ЗАВДАННЯ НА ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Зернюк Ірини Олександрівни
(прізвище, ім'я, по батькові в родинному відмінку)

Тема дипломної роботи: «Туристичний феномен Сінгапуру», затверджена наказом ректора № 688 /ст від «29» квітня 2021 р.

2. Термін виконання роботи: з «17» травня 2021 р. по «20» червня 2021 р..

3. Вихідні дані до роботи: дослідження має теоретичний і практичний характер, виконане на основі аналізу законодавчих актів з питань туристичної діяльності, наукових праць вітчизняних та зарубіжних вчених, які досліджували розвиток міжнародного туризму, матеріалів періодичних видань, статистичних даних, інформаційних ресурсів мережі Інтернет.

4. Зміст дипломної роботи:

РОЗДІЛ 1. Теоретико-методичні основи міжнародного туризму

РОЗДІЛ 2. Місце Сінгапуру на світовому ринку туристичних послуг. Ресурсні чинники розвитку туризму

РОЗДІЛ 3. Тенденції та перспективи розвитку міжнародного туризму в Сінгапурі.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного) матеріалу:

Рис. 1.1. Темпи приросту міжнародних туристичних прибуттів у світі 2018-2019рр(%), Рис. 1.2. Внесок туристичної галузі до загального ВВП країн (%), Рис. 1.3. Частка населення працевлаштованого в туристичній сфері регіону(%), Рис. 1.4. Кількість туристичних прибуттів до АСЕАН 2009-2019 р.(млн.осіб), Таблиця 1.1 Туристичні прибуття до країн АСЕАН 2009-2018 рр., Рис. 3.1 Динаміка міжнародних туристичних прибуттів та витрати туристів у Сінгапурі. Рис. 3.2

Туристичні прибуття за компонентами. 10-ка країн-генераторів туристичних потоків до Сінгапуру.

6. Календарний план-графік

№ з/п	Завдання	Термін Виконання	Відмітка про виконання
1.	Проаналізувати літературні та інші джерела з проблеми дослідження.	29.04 - 02.05 2021 р.	Виконано
2.	Обґрунтувати об'єкт, предмет дослідження, сформулювати завдання і мету. Написати вступ.	03.05 – 07.05 2021 р.	Виконано
3.	Проаналізувати різноманітні джерела інформації щодо теоретико-методичних основ міжнародного туризму. Написати перший розділ.	08.05 - 10.05 2021 р.	Виконано
4.	Проаналізувати місце Сінгапуру на світовому ринку туристичних послуг. Написати другий розділ роботи.	11.05 - 15.05 2021 р.	Виконано
5.	Виявити тенденції і перспективи розвитку міжнародного туризму в Сінгапурі. Написати третій розділ роботи та висновки.	16.05 - 22.05. 2021 р.	Виконано
6.	Узагальнити результати проведеного дослідження, сформулювати висновки.	23.05 - 28.05 2021 р.	Виконано
7.	Підготувати доповідь на попередній захист, розробити демонстраційні матеріали.	29.05 - 01.06 2021 р.	Виконано
8.	Провести роботу над зауваженнями після попереднього захисту дипломної роботи.	02.06 - 06.06. 2021 р.	Виконано
9.	Захист дипломної роботи.	16.06.2021	

7. Дата видачі завдання: «29» квітня 2021 р.

Науковий керівник дипломної роботи _____ Борисюк О.А.
(підпис керівника) (П.І.Б.)

Завдання прийняв до виконання _____ Зернюк І.О.
(підпис випускника) (П.І.Б.)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до дипломної роботи «Туристичний феномен Сінгапуру»: 78 сторінок роботи та 9 додатків, 5 рисунків, 1 таблиця, 40 використаних джерел.

Об'єкт дослідження – міжнародний туризм Сінгапуру.

Предмет дослідження – особливості і тенденції розвитку туризму Сінгапуру, динаміка і структура туристичних потоків, оцінка конкурентних переваг і недоліків сінгапурського туризму з позицій можливого використання позитивного досвіду в Україні.

Метою Визначення сучасних особливостей міжнародного туризму Сінгапуру, виявлення проблем та перспективних напрямів його розвитку. Туристичні можливості країни відзначаються надзвичайним багатством і різноманіттям. Це стосується як природних, так і суспільних та подієвих ресурсів. Їх залучення до інтенсивного використання у туристичній індустрії залежить від економічного розвитку і демократичних перетворень.

Методи дослідження. Для розв'язання визначених в роботі завдань, досягнення мети використовувався комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження, а саме: метод оцінювання та узагальнення - для визначення особливостей туристичного потенціалу в Сінгапурі, метод системного аналізу – для вивчення сучасних проблем розвитку туризму в Сінгапурі, статистичний та візуально-графічний методи – для відображення тенденцій розвитку туризму в Сінгапурі.

Інформаційними джерелами при написанні дипломної роботи є законодавчі акти з питань туристичної діяльності, наукові публікації провідних українських та зарубіжних вчених із питань організації міжнародного туризму, статистичні матеріали в галузі туризму, матеріали періодичних видань, інформаційні ресурси мережі Інтернет.

Наукова новизна роботи полягає в теоретичному узагальненні понять «міжнародний туризм», «національний туризм» та «внутрішній туризм», аналізі сучасних тенденцій та проблем розвитку туристичного потенціалу Сінгапуру, можливості використання сінгапурського досвіду в розвитку туризму в Україні.

Результати бакалаврської роботи можуть бути використані для подальших досліджень організації міжнародного туризму в Сінгапурі, зокрема, щодо розробки стратегії розвитку туризму в регіоні, проведення маркетингових досліджень у сфері туристичного потенціалу, а також у власній професійній діяльності.

Теоретичні положення і практичні рекомендації роботи можуть бути використані при розробці спецкурсів для студентів спеціальностей міжнародного туризму, міжнародних відносин та країнознавства.

ЗМІСТ

Вступ.....	6
Розділ 1. Теоретико-методичні основи розвитку міжнародного туризму.....	9
1.1. Особливості розвитку туризму та форм його організації на міжнародному та національному рівні.....	9
1.2. Роль туризму в зовнішній торгівлі послугами країн АСЕАН.....	20
1.3. Етапи та методи дослідження розвитку міжнародного туризму на національному рівні.....	29
Розділ 2. Місце Сінгапуру на світовому ринку туристичних послуг. Ресурсні чинники розвитку туризму.....	37
2.1. Туризм Сінгапуру у дзеркалі міждержавних порівнянь.	37
2.2. Вплив туризму на національну економіку.....	41
2.3. Природні та історико-культурні туристично-рекреаційні ресурси.....	43
Розділ 3. Тенденції та перспективи розвитку міжнародного туризму в Сінгапурі	58
3.1. Динаміка і структура в'їзних туристичних потоків.....	58
3.2. Інфраструктурний чинник розвитку міжнародного туризму.....	60
3.3. Проблеми та перспективи розвитку туристичної індустрії Сінгапуру. Роль досвіду Сінгапуру в розвитку туризму для України.....	66
Висновки.....	74
Список використаних джерел.....	76
Додатки.....	80

ВСТУП

Актуальність дипломної роботи. Туризм є потужним фактором економічного та соціального розвитку будь-якої сучасної країни, він стимулює економічне зростання шляхом створення доданої вартості, зростання зайнятості, інвестицій та експортних надходжень, генеруючи цінні вигоди, у тому числі розширюючи інфраструктуру. Україна також намагається реалізувати переваги туризму як перспективного виду економічної діяльності. Для нашої країни є вкрай важливим врахування позитивного і негативного досвіду розвитку туризму в інших державах світу. Теоретичні й практичні аспекти розвитку туризму досліджувались такими відомими вітчизняними і зарубіжними вченими: А. Ю. Александрова, О. О. Бейдик, Дж. Боуен, С. Л. Брю, В. Г. Гуляєв, А. П. Дурович, В. А. Квартальнов, Ф. Котлер, О. О. Любіцева, К. Р. Макконнелл, Дж. Мейкенз, М. С. Мироненко, Д. В. Ніколаєнко, Д. М. Стеченко, В. І. Цибух, В. К. Федорченко та ін.

Незважаючи на велику кількість присвячених туризму наукових робіт, певне коло питань ще залишається поза увагою українських дослідників. Зокрема, варто проаналізувати причини високої конкурентоспроможності туристичного продукту Сінгапуру на світовому ринку туристичних послуг, дослідити сучасний стан та перспективи розвитку туристичної індустрії цієї невеличкої острівної країни, яка 2019 році зареєструвала 19,1 млн. туристичних прибуттів. Ще одним аргументом на користь обрання саме такої теми дипломної роботи було моє особисте бажання побувати в Сінгапурі.

Предмет дослідження. Особливості і тенденції розвитку туризму Сінгапуру, динаміка і структура туристичних потоків, оцінка конкурентних переваг і недоліків сінгапурського туризму з позицій можливого використання позитивного досвіду в Україні.

Об’єкт дослідження. Міжнародний туризм Сінгапуру.

Мета дослідження. Визначення сучасних особливостей міжнародного туризму Сінгапуру, виявлення проблем та перспективних напрямів його розвитку. Туристичні можливості країни відзначаються надзвичайним багатством і

різноманіттям. Це стосується як природних, так і суспільних та подієвих ресурсів. Їх залучення до інтенсивного використання у туристичній індустрії залежить від економічного розвитку і демократичних перетворень. Мета зумовила постановку низки **завдань**, а саме:

- розкрити теоретико-методичні основи розвитку міжнародного туризму та особливості його розвитку на міжнародному та національному рівні;
- визначити роль туризму в зовнішній торгівлі послугами країн АСЕАН;
- вивчити вплив міжнародного туризму на національну економіку;
- дослідити проблеми та перспективи розвитку міжнародного туризму в Сінгапурі;
- охарактеризувати динаміку та структуру туристичних потоків до Сінгапуру;
- визначити можливості використання сінгапурського досвіду в Україні.

Застосування основних положень дипломної роботи на практиці дозволить збагатити інструментарій вітчизняної туристичної політики, допоможе популяризації туристичного продукту Сінгапуру на українському ринку.

Методи дослідження: Для розв'язання визначених в роботі завдань, досягнення мети використовувався комплекс взаємодоповнюючих методів дослідження, а саме: метод оцінювання та узагальнення - для визначення особливостей туристичного потенціалу в Сінгапурі, метод системного аналізу – для вивчення сучасних проблем розвитку туризму в Сінгапурі, статистичний та візуально-графічний методи – для відображення тенденцій розвитку туризму в Сінгапурі.

Інформаційною базою є законодавчі акти з питань туристичної діяльності, наукові публікації провідних українських та зарубіжних вчених із питань організації міжнародного туризму, статистичні матеріали в галузі туризму, матеріали періодичних видань, інформаційні ресурси мережі Інтернет.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

1.1. Особливості розвитку туризму та форм його організації на міжнародному та національному рівні

Туризм - соціальне, культурне та економічне явище, що пов'язане із переміщенням людей в місця, які знаходяться за межами їх постійного місця перебування, при чому метою, як правило, слугують розваги та відпочинок. Туризм впливає на економіку, природне та антропогенне середовище та місцеве населення у місцях відвідування та безпосередньо на відвідувачів[1].

Міжнародні туристичні відносини є комплексними, тому що вони впливають на міждержавні відносини, регульовані нормами міжнародного публічного права: відносини іноземних юридичних осіб, регульовані нормами міжнародного приватного права; відносини, що виникають при туристичному обміні, що не обмежуються межами однієї з держав-учасників і підлягають цивільно-правовому регулюванню. У даній сфері виникають проблеми, пов'язані з застосуванням нормативно-законодавчих документів. Їхня наявність у міждержавних туристичних договорах визначає не тільки особливості цих відносин, але і велику складність договірно-правової регламентації. Відповідно до Міжнародних рекомендацій з туризму, виділяють три основні види туризму:

а) внутрішній туризм, який включає в себе діяльність поза межами постійного місця проживання туриста в рамках або внутрішньої туристичної поїздки, або виїзної туристичної подорожі;

б) в'їзний туризм передбачає діяльність туриста, який не проживає в країні, що розглядається, в межах даної країни під час в'їзної туристичної поїздки;

в) виїзний туризм включає діяльність постійно проживаючого в країні, що розглядається, туриста за межами даної країни в рамках або виїзної туристичної поїздки, або внутрішньої туристичної поїздки[1].

Вище вказані види туризму можуть комбінуватися різноманітним шляхом, утворюючи інші види туризму:

а) туризм в межах країни, який включає внутрішній та в'їзний туризм, тобто діяльність постійно проживаючих та не проживаючих в певній країні відвідувачів, в межах даної країни в рамках внутрішніх або міжнародних туристичних поїздок;

б) національний туризм, який включає внутрішній та виїзний туризм, тобто діяльність відвідувачів, постійно проживаючих в країні, що розглядається, в межах та за межами цієї країни в рамках або внутрішніх, або виїзних туристичних поїздок;

в) міжнародний туризм, який включає в'їзний та виїзний туризм, тобто діяльність відвідувачів, постійно проживаючих в країні, що розглядається, за її межами в рамках внутрішніх та виїзних туристичних поїздок, та діяльність відвідувачів, які не проживають в країні, що розглядається, в межах даної країни під час виїзних туристичних поїздок.[1]

Послуги туристам в тому або іншому регіоні надає туристська індустрія – сукупність підприємств матеріального виробництва і невиробничої сфери, що забезпечує виробництво, розподіл, обмін і споживання туристських послуг, освоєння і експлуатацію туристських ресурсів, а також створення матеріальної бази туризму. Туристська індустрія є важливим елементом субсистеми «об'єкт туризму». Одні з підприємств туристської індустрії пропонують споживачам виключно туристські послуги, для інших туризм – тільки один з напрямів їх комерційної діяльності. Формування, просування і реалізація комплексу туристських послуг, об'єднаних загальним цільовим призначенням, забезпечується туристськими підприємствами (туроператорами і турагентами), діяльність яких служить виключно туризму і складає основу його існування. Туристські підприємства в процесі свого функціонування взаємодіють з виробниками туристських послуг (засобами розміщення, транспортними організаціями, підприємствами ресторанного господарства і т. ін.), для яких в більшості випадків обслуговування туристів є одним з напрямів їх комерційної діяльності. Наданням послуг туристам займаються також підприємства, які обслуговують все населення туристського регіону, хоча вони задовольняють одночасно і потреби туристів (перш за все це відноситься до підприємств торгівлі, зв'язку, побутового і медичного обслуговування, культурно-просвітницьких установ.

До складу туристської індустрії входять також державні й громадські організаційно-правові структури, які регулюють й координують розвиток туризму в регіоні, забезпечуючи умови (інфраструктуру, інформацію, безпеку, доступність і збереження туристських об'єктів, формування туристської привабливості і іміджу регіону і т. ін.) ефективного функціонування системи туризму.

Туристи в подорожі переслідують різноманітні цілі, що в офіційних документах і науковій літературі отримали широке висвітлення. Для зручності статистичного обліку відвідувачів, за рекомендацією UNWTO, туристські цілі об'єднані в кілька блоків[2]:

- ☐ дозвілля, рекреація й відпочинок;
- ☐ оздоровлення і лікування;
- ☐ ділові та професійні цілі;
- ☐ відвідування родичів і знайомих (VFR);
- ☐ релігійне поклоніння (паломництво);
- ☐ інші цілі (освіта та тренінги, шопінг тощо).

На перший погляд, мотиви туристичних поїздок дуже різноманітні. Проте всі туристи, незалежно від мети подорожі, об'єднані в одну категорію на противагу всім тим, хто мандрує в пошуках роботи, тобто задля здійснення діяльності, що оплачується із різних джерел у дестинації. Відсутність заробітку в місцях, куди прямують туристи (дестинації), є однією з головних ознак, що відрізняє туриста від інших подорожуючих. Критерій відсутності заробітку дозволяє відносити до туристів осіб, які подорожують для здійснення професійної діяльності, за умови, що ця діяльність не оплачується із джерел у дестинації. До цієї категорії туристів, наприклад, можна зараховувати людей, які знаходяться у відрядженні, беруть участь у роботі конференцій, конгресів, з'їздів, симпозіумів, семінарів тощо.

Загалом, туризм розглядається як галузь світового господарства із інтенсивним розвитком та доходами. Глобальний туризм – це величезна економіка. Близько 10% глобального ВВП припадає на туризм. Для порівняння: сільське господарство становить 4% глобального ВВП, промисловість – трохи більше 30%.

Понад 300 мільйонів туристів на рік – мешканці Азії. Це 25% туристичного потоку, зокрема, завдяки Китаю. Цікаво, що саме китайці витрачають на подорожі найбільше за всіх – 261 мільярд доларів на рік. Це втричі більше, ніж ВВП України.

Нині кожен шостий мешканець планети принаймні раз на рік виїжджає за кордон. Таким чином, із 7,5 мільярдів населення подорожують 1 мільярд 230 тисяч – кількість мандрівників майже дорівнює населенню Китаю. А у 2050-му році, за прогнозами Міжнародної організації туризму, подорожуватиме вже кожен четвертий.

Науковці вже давно обговорюють «туристичну революцію» – справжній переворот в індустрії. Адже ріст кількості туристів у світі за останні десятиліття перевищує всі прогнози. Усього п'ятдесят років тому міжнародні подорожі здійснювали лише 25 мільйонів людей на планеті. З того часу кількість туристів збільшилася в понад 40 разів. Сьогодні подорожуючих нараховується близько 1 мільярда 230 мільйонів.

Кількість міжнародних туристичних прибуттів у 2019 році досягла близько 1,5 мільярда, що на 4%, або на 54 мільйони перевищує показники 2018 року. Такі дані наводить Всесвітня туристична організація ООН (UNWTO), зазначаючи, що 2019-й став для світового туризму вже десятим поспіль роком з позитивною динамікою.

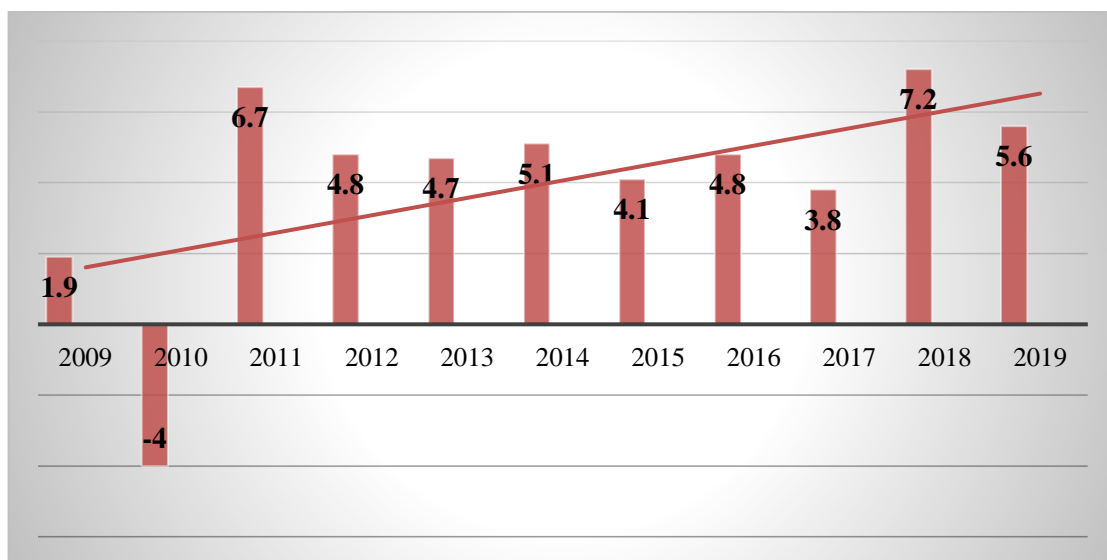

Рис. 1.1. Темпи приросту міжнародних туристичних прибуттів у світі
2018-2019pp (%)

Джерело: розроблено автором за даними [3]

Найбільший приріст мав Близький Схід (+8%), за ним слідує Азійсько-Тихоокеанський регіон (+5%). Стосовно міжнародних прибуттів до Африки та Європи, то вони відповідають середньому світовому показнику (обидва по +4%), в той час як в Американському регіоні темпи більш сповільнені (+2%).

В розрізі окремих країн, то однозначними лідерами за кількістю туристичних прибуттів у 2019 році залишаються Франція, Іспанія, США, Китай, Італія, Туреччина, Мексика, Німеччина, Тайланд, Великобританія, що показали позитивне сальдо приросту за винятком Сполученого Королівства. Зокрема цей обсяг становив 40% від загальної кількості всіх туристичних прибуттів у світі. Варто зауважити, що 8 з них є також країнами – лідерами за надходженнями від туризму. В першу 10-ку входять: США (213 млрд дол.), Іспанія (74 млрд дол.), Франція (67 млрд дол.), Тайланд (63 млрд дол.), Великобританія (52 млрд дол.), Італія (49 млрд дол.), Австралія (45 млрд дол.), Німеччина (43 млрд дол.), Японія (41 млрд дол.), Китай (40 млрд дол.)[4].

За перші 8 місяців 2020 року через пандемію коронавірусу прибуток міжнародного туризму впав на 730 млрд доларів – це у вісім разів більше, ніж показники часів глобальної кризи у 2009 році.

Через закриття кордонів туристичний потік впав на 70% (700 млн туристів) у порівнянні із 2019 роком, коли було зростання на 3,7%. Найбільше туристів у 2020 році втратив Азійсько-Тихоокеанський регіон – 79%, далі йдуть Африка та Близький Схід – 69%, Європа – 68% і Американський регіон – 65%.

Експерти ООН оприлюднили невтішну статистику щодо перспектив відновлення туристичної галузі в умовах коронавірусної кризи. ООН опублікувала аналітичний звіт «Туризм і COVID-19», у якому розтлумачила можливі сценарії розвитку ситуації на цьому ринку. Згідно з прогнозами експертів, кількість міжнародних туристів 2021 року може скоротитися від 58% до 78%, що призведе до скорочення витрат відвідувачів з 1,5 трлн доларів (в 2019 році) до 310-570 млрд. Подальша боротьба з пандемією може призвести до того, що без роботи в цьому секторі залишаться близько 120 млн осіб (Додаток А).

Попри всі світові фінансові кризи та військові конфлікти в деяких куточках світу, міжнародний туризм продовжує стабільно зростати щороку на 4%. Темпи росту туристичної галузі стабільніші за фінансовий ринок та вищі за виробництво.

В умовах швидкого розвитку економіки туризму основні довгострокові тенденції, такі як: зміна демографічних показників, зміна попиту, науково-технічний прогрес, зміна клімату відкривають нові можливості і ставлять нові завдання. Таким чином, нова тенденція в галузі туризму - підвищена увага до світових трендів, а також усвідомлення необхідності розробки стратегічних підходів до адаптації в динамічному суспільстві, модернізації нормативно-правової бази на основі широкого залучення зацікавлених сторін із урахуванням нових підходів до надання послуг.

У наступні 50 років центр світової економіки переміститься на схід і південь. Очікується, що до 2030 року половина світового виробництва буде залежати саме від країн, що розвиваються. Світовий туризм значно змінився завдяки глобалізації і технічному прогресу, які допомагають споживачам планувати і бронювати свої подорожі, а також ділитися своїми враженнями в режимі реального часу. А так як зростання впливу інформаційних технологій, безсумнівно, продовжиться, за прогнозами Всесвітньої організації з туризму, характеристика «туриста» зміниться кардинально до 2040 року.

Щоб зрозуміти, як туризм може розвиватися в найближчі десятиліття, необхідно звернути увагу на основні світові тенденції, які впливають на цей сектор. Ці тенденції відображають соціальні, економічні, політичні, екологічні та технологічні зміни в довгостроковій перспективі. Як правило їх вплив не слабшає протягом десятиліть, а, отже, здатний корінним чином змінити і перевернути економіку і виробництво у всьому світі, що обов'язково спричинить зміни і в індустрії туризму[5].

Світовий туризм демонструє стійке зростання протягом трьох десятиліть. Найбільша кількість туристичних прибуттів була зафіксована в 2016 році і склала 1,2 млрд. За прогнозами UNWTO ця цифра виросте до 1,8 млрд у 2030 році за рахунок туристів з країн з економікою, що розвивається[6].

Світові тенденції приносять нові і часто непомітні виклики, загрози і можливості, які впливають як на економіку в цілому, так і на окремі її сектори. Структура економіки буде істотно змінюватися в найближче десятиліття. Розглянемо кожену тенденцію більш докладно.

1. У зв'язку із зростанням доходу населення країн, що розвиваються, а також зі старінням населення з'являються нові групи споживачів. Зміна демографії вплине на попит споживачів в найближчі роки. Зокрема, такі тенденції, як збільшення числа середнього класу і старіння населення означає, що споживачі, як правило, будуть багатшими і старше. Дійсно, середній клас і люди старшого віку стануть ключовим фактором зростання індустрії, і їх поведінка в подорожах може привести до значних зрушень на туристичному ринку. Отже, повинен збільшитися діапазон товарів і послуг, орієнтований на дану групу споживачів. Інфраструктуру і допоміжні послуги необхідно буде адаптувати до потреб і переваг відвідувачів. Наприклад, інформаційна і фізична доступність, ймовірно, буде предметом особливої значущості для літніх туристів.

Також варто звернути увагу на так зване покоління Z (молодих людей, що народилися в кінці 1990 - х початку 2010х рр.), які також будуть впливати на зміну світового туристичного ринку. Це покоління зростає в середовищі швидкого розвитку інформаційних технологій, що не може не повпливати на їх споживчі запити. Швидше за все це покоління буде більш вимогливим в порівнянні з попередніми поколіннями. Представники покоління Z частіше подорожують самостійно, більш відкриті до різних варіантів оренди (машин, апартаментів, спортивного інвентарю і т. д.).

2. Сьогодні проблема збереження і відновлення ресурсів є однією з найактуальніших. Прагнення зберегти і ефективно використовувати наявні ресурси, також, впливає на розвиток індустрії туризму. До ресурсоефективності в туризмі і гостинності можна віднести використання інноваційних технологій, таких, наприклад, як розумний будинок, який дозволяє використовувати більш екологічні матеріали і технології енергозбереження, орієнтація на використання альтернативної енергії (наприклад, сонячні батареї), а також використання

перероблених матеріалів. Застосування таких технологій вже випробували відомі готельні бренди Marriott і Hilton, і відзначили, що інтелектуальні автоматизовані системи можуть забезпечити для готелю економію ресурсів, починаючи від енергії і закінчуючи навантаженням на співробітників. Ще одним прикладом може стати готель «Gyle Premier Inn», розташований в Единбурзі, і якому реалізовано власну систему енергоспоживання. В готелі вставлено акумулятор вагою 5 т. У нічний час він заряджається, а вдень протягом годин дозволяє підтримувати роботу готелю. Керівництво готелю передбачає, що ця інновація дозволить скоротити витрати на енергоспоживання більш ніж на 25 тис. дол. США в рік.

3. Розвиток цифрової економіки дозволить створювати нові туристичні ринки і бізнес-моделі туристичного бізнесу. Молоде покоління туристів в даний час складає близько 20% від загального числа подорожуючих і приносить 203 млрд дол. США на рік [6]. Аналіз світового туристичного ринку показує, що населення у віці 20-30 років щорічно здійснює більше поїздок в порівнянні з іншими категоріями населення (по чотири і більше на рік), але такі подорожі, як правило, коротші за тривалістю і складають в середньому 2-5 днів. Також, замість послуг високого класу, молодь надає перевагу автентичному відпочинку з головною ідеєю відчувати себе справжнім місцевим жителем.

Швидше за все населенню працездатного віку в майбутньому не вдасться легко накопичувати доходи. Ці зміни також можуть привести до тенденції більш коротких поїздок і збільшення популярності більш дешевих варіантів переміщення (лоукост) і розміщення (хостели). Всі ці питання повинні враховуватися при дослідженні переваг нових поколінь мандрівників в найближчі десятиліття[7].

Дослідження Airbnb показало, що в списку пріоритетів і показників якості життя багато хто вважає подорожі, навіть, більш важливими, ніж покупка будинку або автомобіля. При цьому, використовуючи всі можливості інформаційного простору, споживачі вважають за краще складати власні маршрути, орієнтуючись на свої переваги і інтереси або на позитивний досвід своїх знайомих, відмовляючись від покупки стандартних пакетних турів.

Індустрія туризму активно підхоплює тенденції на інформатизацію простору: з'являється все більше програм, що дозволяють туристу самостійно вибирати квитки, готель, апартаменти. Жоден готель сьогодні не може обійтися без застосування систем автоматизації. Деякі готелі вже застосовують електронних консьєржів. Використання смартфонів - одна з найпопулярніших інновацій.

Більшість українських туристів не уявляють собі відпочинок в готелі без наявності безкоштовного Інтернету і вважають безкоштовний доступ до Всесвітньої мережі найважливішою послугою в готелі. Штучний інтелект та інновації відкривають нові можливості для людей по всьому світу. Разом ці тенденції можуть зробити подорожі більш доступними для багатьох людей. Однак необхідно розглянути питання про те, як створити сприятливі умови для підтримки інновацій в міру появи нових технологій, з потенційною вигодою розширення числа своїх споживачів. Нові технології також будуть складними і менш передбачуваними для працівників, зайнятих в індустрії туризму, що потребують фахівців вищої кваліфікації. Наприклад, поява технологій, які автоматизують завдання людини за допомогою машин і штучного інтелекту, може повністю змінити процедуру обслуговування туристів і в той же час негативно позначитися на кількості робочих місць в даній сфері. У зв'язку з інноваційністю та динамічністю розвитку індустрії туризму повинні бути також розроблені нові методики і системи управління з урахуванням зниження і пом'якшення можливих негативних наслідків.

4. Транспортна доступність та розвиток інфраструктури впливає на зростання мобільності пасажирів. У зв'язку з проблемою старіння населення світу найгострішим питанням буде транспортна доступність (надання можливості туристу максимально комфортного переміщення, вирішення питання доставки туриста в аеропорт або на залізничний вокзал і т. д.). В зв'язку з ростом кількості клієнтів зі зменшеною рухливістю і обмеженими комунікаційними можливостями туристична інфраструктура, види транспорту, надання інформації повинні бути ретельно продумані і протестовані, для того, щоб допомогти туристам впевнено орієнтуватися в процесі подорожі. Такий підхід

може розширити потенційні туристичні ринки для людей з особливими потребами, а також підвищити комфорт для мандрівників без порушення мобільності. Наприклад, пандуси забезпечують доступ для туристів з обмеженими фізичними можливостями, і також роблять більш комфортним переміщення туристів з багажем на колісатках або батьків, які подорожують з дитиною в колясці.

Звичайно, варто звернути увагу, що існує також ряд негативних факторів, проблем і тенденцій, з якими зіткнеться індустрія туризму в майбутньому[8].

У той час як добре спланований розвиток туризму має можливість внести свій внесок в економічний і соціально-культурне благополуччя приймаючих країн, швидке і незаплановане зростання туризму може в рівній мірі привести до негативних наслідків, таких як перенаселеність і підвищення антропогенного впливу на навколишнє середовище.

Туризм є діяльністю людини, яка залежить від природних ресурсів, що призводить до їх виснаження. Цей фактор може зіграти ключову роль в переході до ресурсозберігаючої економіки.

За оцінками фахівців викиди вуглекислого газу від розвитку туризму досить високі. Приблизно 5% від загального обсягу викидів припадає на індустрію туризму. Це і транспорт, і проживання, і харчування, а також додаткові послуги для туристів.

Ще однією проблемою, пов'язаною з розвитком індустрії туризму та гостинності може стати кореляція зростання туризму і негативного впливу на традиційну національну культуру. Зростання туризму також може привести до підвищення податків на нерухомість і високу вартість життя в приймаючих країнах, які можуть стати недоступними для місцевих жителів.

Інтерес туристів до унікальних культур може привести до негативних наслідків і серйозних руйнувань місцевих спільнот. Зростає число негативних прикладів погіршення ситуації в унікальних місцях через велику кількість відвідувачів. Туристичні напрямки найчастіше створюються в областях, які корінні жителі вважають своїми і де розвиток туризму було б, з їх точки зору, небажаним.

Це створює конфліктні ситуації, які роблять співпрацю і отримання взаємної вигоди дуже складним.

Останнім часом збільшилось усвідомлення негативних наслідків впливу туризму на культурну спадщину. Знизити вплив цих негативних факторів може введення «зелених податків» або курортних зборів. Дана практика на сьогоднішній день існує в багатьох країнах світу. Подібні збори допомагають підтримувати на гідному рівні, як туристичну інфраструктуру, так і екологічний стан регіонів. Наприклад, в Новій Зеландії в 2019 ввели туристичний податок в розмірі 35 дол. США. За розрахунками фахівців, цей крок може принести в бюджет країни близько 80 млн дол. США. Ці доходи планується направити на розвиток туристичної інфраструктури та захист навколишнього середовища, а також програми розведення тварин. Таку ж практику планує впровадити Португалія, «зелений податок» направлений компенсувати збиток екології, яка завдається численними туристами.

За даними UNWTO, досить обмежене число туристів готове платити надбавку за екологічність певних продуктів і послуг. Однак мода на еко-продукти і послуги зіграє свою роль у сталому розвитку туризму[9].

Здатність туризму створювати робочі місця, стимулювати економічне зростання, накопичувати іноземну валюту, удосконалювати інфраструктуру і сприяти охороні навколишнього середовища робить цю індустрію привабливим засобом для боротьби з бідністю[10].

Як приклад можна привести Кабо-Верде: країні вдалося перейти з категорії найменш розвинених країн в п'ятірку африканських країн з найбільш ефективними системами управління завдяки туризму. Подібний досвід склався у Руанди, Кенії, Ямайки.

Розглядаючи можливості і загрози, можна зробити висновок про те, що при грамотному впровадженні нових технологій, оперативному реагуванні на зміну попиту, постійному моніторингу цільової аудиторії індустрія туризму має всі шанси продовжити зростання і розвиток.

1.2. Роль туризму в зовнішній торгівлі послугами країн АСЕАН

До Південно-Східної Азії традиційно прийнято відносити Філіппіни, Малайзію, Індонезію, Сінгапур, Таїланд, Бруней, Камбоджу, Лаос, М'янму і В'єтнам. Головною рисою цього субрегіону є відносно високий ступінь його інтегрованості, організаційною формою якої є Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН). Асоціація створена в 1967 році на основі Бангкокської декларації з метою розширення співробітництва в економічній, соціальній, культурній, науково-технічній та інших областях, підйому рівня життя населення. Асоціацію у сфері туризму країнами АСЕАН було розпочато у 1976 році після створення Підкомітету з туризму (Sub-Committee on Tourism (SCOT)), контрольований Комітетом АСЕАН з торгівлі та туризму. Підкомітет активно ініціював регіональні туристичні проекти у функціональних областях просування, маркетингу та досліджень[11].

За абсолютними показниками, які характеризують безпосередній та загальний економічний внесок туристичного сектору у ВВП, Південно-Східна Азія знаходиться на VI місці у світі (випереджаючи Карибський регіон, Північну та Тропічну Африку, Океанію, Південну Азію, Близький Схід і поступаючись Східній Європі, Латинській Америці, Північно-Східній Азії, Європейському Союзу та Північній Америці). Але за відносними показниками, що характеризують порівняну вагу туристичного сектору у економіці регіону, Південно-Східна Азія займає II місце у світі і поступається лише Північній Африці, якщо враховується прямий внесок, або Карибському регіону, якщо враховується загальний. За кількістю зайнятих у секторі регіон посідає III місце і поступається лише Південній та Північно-Східній Азії, IV – за надходженнями від іноземних відвідувачів після Північної Америки, ЄС та Північно-Східної Азії, V – за обсягами капіталовкладень після Північної Америки, ЄС, Північно-Східної Азії та Латинської Америки[12,13].

Лева частка бюджету більшості держав регіону формується за рахунок прямих надходжень від туристичної індустрії. Серед цих країн: Камбоджа, Малайзія, Таїланд, Лаос, Філіппіни – доля туризму у загальному ВВП складає 12-

32%. Менш залежними від туристичної діяльності є: Сінгапур, Індонезія і В'єтнам, Бруней, М'янма і Східний Тимор (рис.1.2).

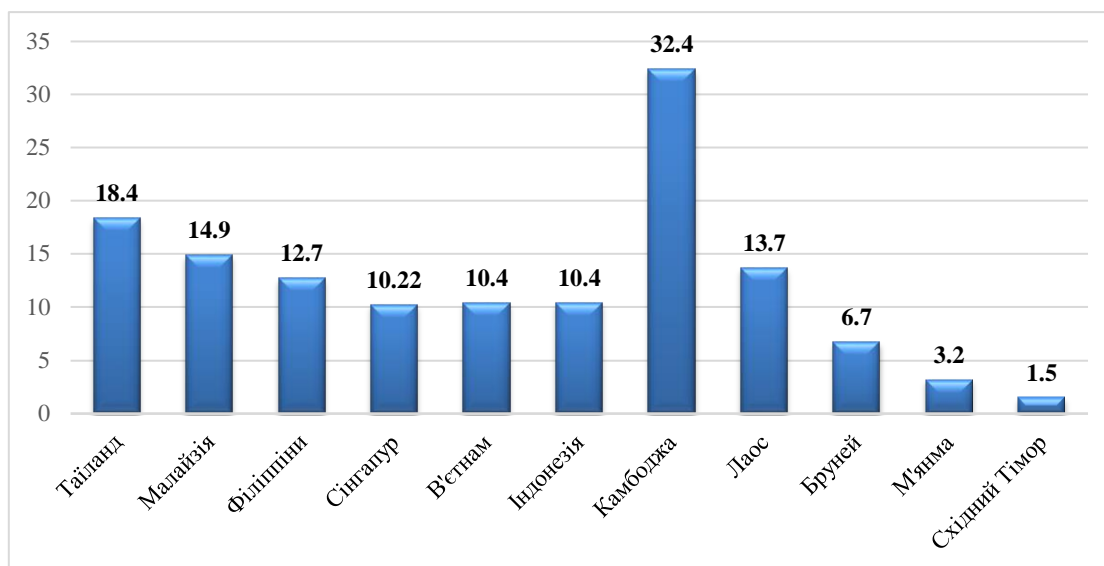

Рис. 1.2. Внесок туристичної галузі до загального ВВП країн (%)

Джерело: розроблено автором

У 2019 році лише за офіційними даними туристична сфера Південно-Східного регіону забезпечила робочими місцями 42,3 млн. людей, що складає 13,3% від загальної зайнятості (рис.1.3.). Жінки представляють щонайменше половину від загальної кількості працівників туристичної галузі субрегіону. У таких країнах як Таїланд, Філіппіни та В'єтнам вони займають більше 60% робочих місць у туристичній сфері.

У Лаосі майже 100% жіночого населення працюють прибиральницями і покоївками у готелях.

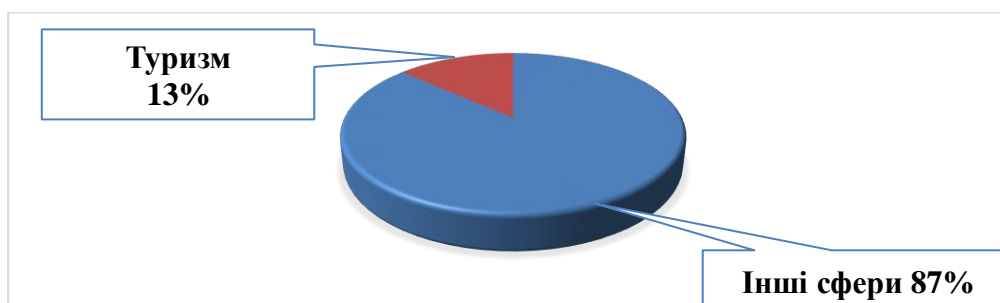

Рис. 1.3. Частка населення працевлаштованого в туристичній сфері регіону(%)

Джерело: складено автором за даними [14].

Розташовані в тропічному регіоні із комфортним кліматом та різноманітними історичними, культурними та природними пам'ятками, держави Південно-Східної Азії зробили значний акцент на розвитку туризму у регіоні. Приватний сектор із сприятливими умовами, створеними місцевими та національними органами влади, активізував та розширив можливості для ведення бізнесу в туристичній сфері. Завдяки цьому туристичний ринок країн Південно-Східної Азії характеризується тенденцією до постійного зростання туристичних показників. Проте так було не завжди до початку 1980-х років країни Південно-Східної Азії багато в чому покладалися на сільське господарство та експорт первинної продукції. Спад світової економіки у 1980-х рр. після нафтової кризи у 1970-х роках змусив уряди АСЕАН шукати інші джерела надходження валюти за допомогою різних засобів, серед яких туризм розглядався як ключова галузь. Туризм почав розвиватись у регіоні з кінця 1980-х років як одна з найважливіших галузей економіки, в якій регіон має порівняльну перевагу і може швидкими темпами заробляти іноземну валюту. Саме з того часу число міжнародних відвідувань невинно росте протягом декількох десятиліть. Найдинамічніше сфера почала зростати з початку XXI століття. Зокрема з 2000 року, коли кількість туристів у регіоні складала 39 млн. осіб, у 2019 р. вона збільшилась у 3,5 рази і становила 138,6 млн (рис.1.4.). У період з 2010 по 2014 рік міжнародний туристичні прибуття в АСЕАН виросли на 8,2%. За даними UNWTO, очікується, що загальна кількість міжнародних прибуттів до АСЕАН зросте до 152 млн. осіб до 2025 року та 187 млн. до 2030 року. Позитивні тенденції також підтверджує вагомий внесок туристичної галузі до регіонального ВВП країн Південно-Східної Азії – більше 12% та чисельність робочих місць створених за допомогою туристичної сфери – більше 13%[15].

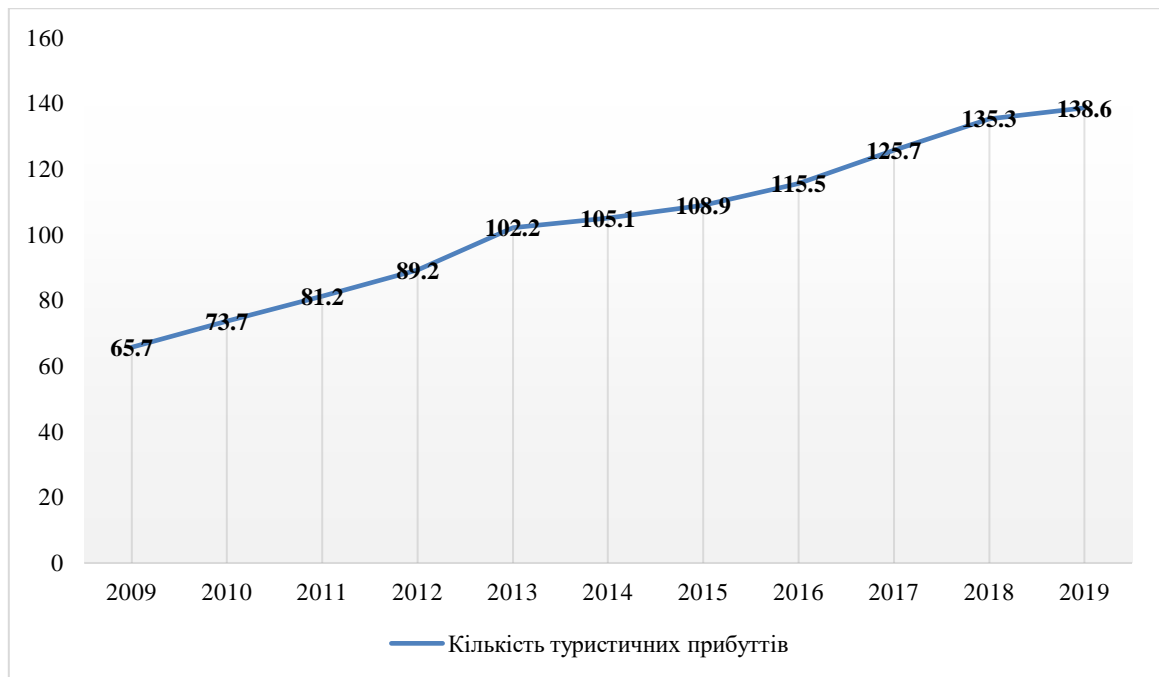

Рис. 1.4. Кількість туристичних прибуттів до АСЕАН
2009-2019 р.(млн.осіб)

Джерело: розроблено автором за даними [16]

На графіку помітно що показник, загальної кількості іноземних туристів, які відвідали країни АСЕАН в період 2009 по 2019 рік стабільно зростав. У 2009 р. до країн в'їхало близько 65,5 млн. туристів, а у 2013 році цей показник вже становив більше 100 млн. осіб. Також варто відзначити, що протягом даного часового відрізка не спостерігалось негативного сальдо туристичних потоків, що свідчить про збільшення інтересу до туристичного регіону. Проте, 2014 рік охарактеризувався значним сповільненням у прирості туристичних прибуттів. Зростання становило всього 2,8% що різко контрастує з показниками попередніх років, де середньорічний приріст був близько 10%. Яскравим прикладом, що відображає зменшення міжнародних відвідувачів є такі країни як, Сінгапур та Таїланд, де значення показника скоротилось на 3% та 6,7% відповідно (таблиця 1.1.). Спад прибуттів до Таїланду відбувся з причин державного перевороту у країні в травні 2014 року. Тоді як загальний спад відвідувачів до певних держав Південно-Східної Азії був наслідком ряду авіаційних аварій того року. З 2015 року відновилась тенденція до зростання туристичного потоку. Зокрема у Таїланді

міжнародні прибуття збільшилися на 20,4% (29,9 млн.), завдяки стабілізації внутрішньополітичної ситуації, державній кампанії «Відкрий Таїланд» та конкурентоздатним туристичним пропозиціям країни.

Таблиця 1.1

Туристичні прибуття до країн АСЕАН 2009-2018 рр.

Країна	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Бруней	157.5	214.3	242.1	209.1	3,3	3,9	218.2	218.8	259.0	278.1
Камбоджа	2,1	2,5	2,9	3,5	4,2	4,5	4,7	5,1	5,6	6,2
Індонезія	6,3	7,0	7,6	8,0	8,8	9,4	10,4	11,5	14,0	15,8
Лаос	2,0	2,5	2,7	3,3	3,7	4,1	4,6	4,2	3,8	4,1
Малайзія	23,6	24,5	24,7	25,0	25,7	27,4	25,7	26,7	25,9	25,8
М'янма	762.5	791.5	816.4	1,0	2,0	3,0	4,6	2,9	3,4	3,5
Філіппіни	3,0	3,5	3,9	4,2	4,6	4,8	5,3	5,9	6,6	7,1
Сінгапур	9,6	11,6	13,1	14,4	15,5	15,0	15,2	16,4	17,4	18,5
Таїланд	14,1	15,9	19,0	22,3	26,5	24,7	29,9	32,5	35,5	38,2
В'єтнам	3,7	5,0	6,0	6,8	7,5	7,8	7,9	10,0	12,9	15,4

Джерело: складено автором за [17]

Відповідно до списку сформованого експертами UNWTO серед країн регіону найпопулярнішими за міжнародними прибуттями у 2018 році були: Таїланд – 9 місце (38,2 млн. чол.), Малайзія – 15 місце (25,8 млн. чол.), В'єтнам – 26 місце (15,5 млн. чол.), Сінгапур – 29 місце (14,7 млн. чол.), Індонезія – 32 місце (13,4 млн. чол.), Філіппіни – 47 місце (7,2 млн. чол.). За доходами у 2018 році лідером у регіоні є Таїланд з позначкою в 63 млрд. доларів США - четверте місце в рейтингу серед п'ятдесяти країн світу. Наступними йдуть: Сінгапур – 19 місце (20,5 млрд. дол.), Малайзія – 21 місце (19,6 млрд. дол.), Індонезія -26 місце (16,4 млрд. дол.), В'єтнам – 35 місце (10,1 млрд. дол.), Філіппіни – 42 місце (7,5 млрд.дол.)[18].

Попередній 2019 рік не став виключенням для країн Південно-Східного регіону та також характеризувався стійким ростом туристичних прибуттів та доходів від туристичної діяльності. До підвищення популярності М'янми серед туристів призвело спрощення візового режиму та розширення повітряного сполучення з Китаєм. Відзначились позитивним приростом туристичних показників і дві найпопулярніші DESTINAЦІЇ регіону - Таїланд і Малайзія. Туристичні прибуття до Малайзії у 2019 році зросли на 1% у порівнянні з попереднім роком і досягли позначки у 26,1 млн. відвідувачів. Кількість туристів, які відвідали Таїланд у 2019 році становила 39,80 млн. чол. Враховуючи стабільно зростаючі показники Таїланду протягом останніх років (2017 р. – 35,34 млн., 2018 р. – 38,28 млн.), у 2019 році він все ж продемонстрував більш повільне зростання. Це сталося за рахунок певного скорочення туристичних потоків з Китаю, які становлять значну частину від загальної кількості туристів – у 2018 році вони перевершили 10,5 млн. відвідувачів, що становить 27,5%. Проте, варто зазначити, що протягом 2019 р. спостерігалось збільшення туристичних потоків з Індії та Російської Федерації. Зростання відвідувачів з 2018 по 2019 рік становило всього 4,24%, що насправді було менше, ніж очікувала влада Таїланду, враховуючи вагу туристичної галузі в економіці країни, що становить 18,4% (близько п'ятої частини) ВВП Таїланду. Проте справжньою катастрофою виявився початок 2020 року з поширенням пандемії Covid-19. У першому кварталі 2020 р. туристичні прибуття до Таїланду становили 6,691 млн., що на 38% менше у порівнянні з 2019 р. У березні цього року до країни прибуло всього 819 тис. туристів, порівняно з 3,5 млн. в березні 2019 року (-76,41%)[18].

Загалом туризм у регіоні характеризується двома особливостями: неоднорідністю розвитку та внутрішньо-регіональним характером. Яскравим прикладом що відображає першу ознаку є нерівномірний розподіл туристичних потоків між державами Південно-Східної Азії. При аналізі статистичної інформації було виявлено що показник туристичних прибуттів до таких країн як Таїланд, Малайзія, Сінгапур і В'єтнам, які за даними UNWTO входять до світових лідерів, є значно вищим ніж у М'янмі, Брунеї і Східному Тиморі. Причиною даної

диспропорції у розподілі туристичного потоку є соціально економічні проблеми, що заважають цим країнам залучати більшу кількість відвідувачів. До них відносяться загальний рівень розвитку економіки держави, незадовільний стан загальної і туристичної інфраструктури, відсутність державної політики спрямованої на підтримку туристичної галузі, відсутність інвестицій, та не сформованість туристичного продукту, що заважає його активній промоції на туристичному ринку.

Під внутрішньо-регіональним характером, який є другою особливістю функціонування туристичної сфери у регіоні, розуміється що найбільш інтенсивні туристичні потоки спостерігаються саме між країнами Південно-Східної Азії. Для прикладу, лідерами за кількістю прибуттів до Малайзії у 2019 р були Сінгапур, Індонезія, Таїланд і Бруней, а до Таїланду їдуть туристи з В'єтнаму, Малайзії та Сінгапуру. Така тенденція до обміну між сусідніми державами спостерігається у всьому Південно-Східному регіоні. Для кращого сприйняття був розроблений (рис.2.4.), що відображає рейтинг 10 країн, туристичних потоків з який був найбільшим до країн Південно-Східної Азії у 2019 р. При загальній кількості міжнародних прибуттів 138,6 млн. туристів. Найбільше відвідувачів прибуло з таких країн як: Китай, Сінгапур, Корея, Малайзія, Індонезія, Таїланд, Японія, Індія, США і Австралія.

Визначимо основні чинники зростання кількості туристичних прибуттів та причини популярності АСЕАН регіону.

Авіа доступність. Під керівництвом ключових центрів Сінгапуру, Бангкока і Куала-Лумпуру немає абсолютно ніякого браку в авіації регіону. На додаток до національних авіакомпаній самих країн АСЕАН, існує чималий доступ до країн регіону за допомогою авіакомпаній країн Перської затоки. У регіоні дешеві авіалінії надають величезні можливості здійснення пересадок в інших аеропортах популярних туристичних напрямків, курортів і культурних міст, таких як Луанг Прабанг, Хюе, Чіанг Рай, Самуї і т.д. Доступність авіації має світле майбутнє, особливо з додатковою лібералізацією авіа прибуттів до країн АСЕАН.

Прикордонні контрольно-пропускні пункти. Транскордонний туризм є одним з основних драйверів подорожі всередині АСЕАН, що значно допомагає отримати подальший розвиток. Це є однією з головних причин, чому Сінгапур є найбільшим виробником туристів для Малайзії. Китай межує з В'єтнамом, а Лаос з М'янмою. Єдина країна, яка програє у цьому питанні, - Філіппіни, яка не поділяє сухопутний кордон з жодною країною АСЕАН.

Безвізовий доступ. В епоху лібералізації подорожі обираються з врахуванням того факту, куди найлегше потрапити. Зменшення візових формальностей - перевага для дестинації. Країни АСЕАН, можливо, є однією з найбільш ліберальними візовими режимами у світі. На додаток до своїх власних громадян, які можуть здебільшого легко подорожувати в регіоні без візи, країни АСЕАН також вирішили розширити безвізовий режим для Європи, Японії, Австралії, США, Канади і т.д.[19].

Збільшення середнього класу АСЕАН. Завдяки потужному економічному зростанню, одним з кращих прикладів цього є В'єтнам, який тепер став важливим ринком виїзного туризму. У більшості випадків сусідні країни АСЕАН стали першими дестинаціями для зростаючої кількості подорожуючих. Велика кількість середнього класу зосереджена в містах АСЕАН і приміських районах, які також є основними генераторами руху[19].

Зростання М'янми. Історія М'янми сьогодні схожа на розвиток В'єтнаму, Камбоджі та Лаоса після закінчення війн в Індокитаї, що додало ще одну грань зростаючого розмаїття всього регіону АСЕАН і є основною рушійною силою зростання та розвитку транспортної інфраструктури.

Потужні маркетингові кампанії. Об'єднання авіакомпаній, готельних груп, кредитних компаній, он-лайн туристичних агентств, конференц-центрів, а також державні та регіональні напрямки Національної туристичної організації АСЕАН щорічно витрачають мільйони доларів на регіональний та глобальний маркетинговий розвиток туризму, який став основним вибором способу життя майже кожного, хто може собі це дозволити, а також є великим генератором

робочих місць і доходів для країн, громад, підприємств та економіки. У цій сфері існує надзвичайна конкуренція, проте роботи вистачає на всіх[19].

Ділові поїздки і MICE. Конференц-центри всіх форм та видів існують у багатьох містах країн АСЕАН, що призвело до пропорційного зростання торгових ярмарок, виставок та презентацій. Так само як і аеропорти, перші конференц-центри з'явилися у великих містах, а нові надалі виникали в середніх містах і провінційних районах, що є причиною все більшої зацікавленості в організації та проведенні подій MICE, створюючи нову хвилю активності[19].

Сильний розвиток продукту. За винятком зимових свят, країни АСЕАН мають майже всі різновиди відпочинку для всіх - від екотуризму та спостережень за птахами, до активного способу життя та спортивних заходів, духовних подорожей, кулінарних шедеврів та пляжного відпочинку. Тут не існує браку різноманітності, а велика кількість пропозицій підходить для всіх видів бюджетів і демографічних профілів. Зі зростанням масового туризму було вирішено створити та розвивати туризм в напрямку спеціалізованих емпіричних свят, тематичних парків і стадіонів, які допоможуть вплинути на туристичний ринок в майбутньому[19].

Однак почалася пандемія коронавірусу нового типу укупі з інтенсифікацією китайсько-американських протиріч створила нову ситуацію для регіону, мультиплікувавши багато внутрішні і зовнішні проблеми. Порушилося функціонування ланцюжків доданої вартості - несучої конструкції орієнтованих на експорт економік країн АСЕАН. Ряд країн ввели обмеження на експорт продуктів харчування. Повсюдно спостерігалися скорочення робочих місць і зростання безробіття: пандемія завдала серйозної шкоди багатьом галузям, вже кілька десятиліть приносящим населенню країн регіону стабільний дохід (туризм, сфера послуг, авіасполучення).

Країни-члени АСЕАН повідомили про зниження туризму приблизно на 36% в першому кварталі 2020 року порівняно з аналогічним періодом в 2018 і 2019 роках.

На цьому тлі країни АСЕАН робили спроби адаптувати регіональні інститути для координації зусиль по боротьбі з пандемією при досить розрізнених національних реакціях. Вони варіювалися від не особливо успішних (Індонезія,

Філіппіни) до показово позитивних (В'єтнам). Ціла серія самітів Асоціації та зустрічей АСЕАН з діалоговими партнерами пройшла повністю в режимі відеоконференцій. Був створений фонд для боротьби з коронавірусів нового типу, покликаний залучити фінансові ресурси діалогових партнерів для допомоги країнам регіону в боротьбі з пандемією.

Країни-члени АСЕАН домовилися про зміцнення співпраці в галузі туризму в якості заходів щодо пом'якшення наслідків для сектору, який найбільше постраждав через пандемію COVID-19.

Було підготовлено спільну заяву, в якому містилося сім пунктів угоди з усіма міністрами туризму з країн АСЕАН про зміцнення співпраці в сфері туризму.

Відомо, що сторони домовилися активізувати співпрацю національних туристичних організацій АСЕАН з іншими відповідними секторами, особливо в галузях охорони здоров'я, інформації, транспорту та імміграції.

Міністри туризму країн АСЕАН також погодилися підтримати розробку і реалізацію плану відновлення після кризи, пов'язаної з COVID-19, і розвивати туристичні можливості в регіоні.

Україна активно працює над інтенсифікацією відносин з азійськими країнами і співробітництво з АСЕАН є запорукою успіху на цьому шляху. Серед ключових країн-партнерів України за підсумками першого півріччя 2020 року - Індонезія, В'єтнам, Малайзія, Таїланд, Сінгапур.

1.3. Етапи та методи дослідження розвитку міжнародного туризму на національному рівні

Кожна наука володіє власними методами дослідження. За твердженням професора А. Шаблія, «метод наукового дослідження - це система розумових і (або) практичних операцій (процедур), які націлені на вирішення певних пізнавальних завдань з урахуванням певної пізнавальної мети»[20]. За допомогою такого методу можна отримати бажану інформацію, яка відповідатиме потребам суспільства або

конкретної науки. Внаслідок застосування правильно обраного методу можна підтвердити істинність отриманих результатів.

Основними підходами, або методами, у дослідженні туризму є наступні: аналітичний, просторовий, хронологічний (часовий), формально-логічний, географічний і культурний. При цьому використовуються матеріали, підходи та методичні прийоми й інших дисциплін: історичний, географічний (комплексний і проблемний), політологічний, культурний тощо. Так, наприклад, багато рис сучасного вигляду тієї чи іншої країни, своєрідність її традицій, мистецтва, мови, народної творчості визначаються особливостями її історичного розвитку, саме тому історичний розділ став обов'язковою складовою туристичної характеристики, а використання понять, термінів і деяких методів історичного дослідження - необхідною складовою туристичного вивчення країни.

Професор А. Шаблій висуває такі вимоги до методів дослідження:

- якість (загальна зрозумілість методу);
- націленість (спрямованість методу на досягнення певної мети);
- детермінованість (чітка послідовність застосування методу);
- результативність (здатність забезпечувати досягнення мети);
- надійність (здатність забезпечувати бажаний результат);
- економність (здатність методу досягати результату при найменших витрат коштів і часу)[20].

Облік таких рис в географічних дослідженнях сприяє досягненню справжніх наукових результатів.

З поняттям методу тісно пов'язане поняття методології, методики. Методологію розглядають як вчення про структуру, логічність організації, методи та засоби діяльності. У науці - це вчення про принципи побудови, форми і способи наукового пізнання. За визначенням Е. Алаєва, методологія - «сукупність істотних елементів теорії, конструктивних для самої науки; методологія, на відміну від теорії, не приносить нового знання; на відміну від концепції не служить основою для практики, але вона розвиває в науці елементи, без яких неможливий розвиток самої науки. Образно кажучи, методологія - це концепція розвитку теорії, а

концепція - методологія переходу від теорії до практики»[21]. За А. Шаблієм, важливим положенням в методології є насамперед те, що «кожен метод дослідження сам повинен бути теоретично обґрунтованим». Методику, в свою чергу, розглядають як вчення про особливості застосування окремого методу або системи методів або сукупність прийомів дослідження[20].

Етапи досліджень. У зв'язку з необхідністю підвищення рівня достовірності дослідження необхідно визначити етапи дослідження: по-перше, сформулювати ту чи іншу проблему туризму з використанням наукового пізнання реальності; по-друге, визначити відсоток невідомого у відомому з використанням термінів наукової дисципліни.

Важливим етапом є формулювання проблеми, тобто виявлення необхідної інформації для опису або пояснення реальності. Приступаючи до формулювання проблеми дослідження, необхідно визначити, до якого виду або явища туристичної діяльності вона належить.

Предметом дослідження в туризмі можуть бути: взаємозв'язки фактів туристичного бізнесу з готельними комплексами і транспортними послугами; закономірності економічного розвитку в країні та в світі, тенденції соціокультурного досвіду фахівців. У даному випадку предметом дослідження виступають особливості і тенденції розвитку туризму Сінгапуру, динаміка і структура туристичних потоків. Загалом у туризмі вивчаються закономірності оволодіння знаннями в навчальних закладах, оволодіння вміннями та навичками на туристичних підприємствах, досліджуються закономірності формування творчого активного мислення споживачів послуг, зміни психіки в процесі туристичної діяльності[22].

Важливим етапом дослідження є також визначення міри невідомого у відомому, ступінь її актуальності для теорії туризму. Треба здійснити експертизу ступеня і характеру вивченості проблеми дослідження, тобто пошук важливої інформації в теоретичних джерелах. Дослідження має ґрунтуватися на вивченні стану проблеми не тільки в теорії, але й на практиці.

Методи досліджень. В основі емпіричних методів досліджень лежать достовірні факти, збір та аналіз яких здійснюється з використанням певних методів, заснованих на спостереженні та вивченні туристичної діяльності. Емпіричні методи дослідження не припускають створення штучної, експериментальної ситуації для виявлення та збору необхідних фактів. Цими фактами є реальні події в туризмі, що сталися в процесі туристичної діяльності. Їх аналізують і роблять висновки про події.

Емпіричний метод дослідження може бути описовим і пояснювальним. Під час описового методу дослідження відображають факти, що стосуються маловивчених об'єктів або явищ у туризмі[22].

Пояснювальний емпіричний метод дослідження включає в себе збір та аналіз фактів, пояснення причин і причинно-наслідкових залежностей між фактами, за допомогою яких невідома подія або нетиповий результат пояснюється з позицій фактів вже відомих.

Оглядово-аналітичний метод дослідження може носити критичний характер і називатися оглядово-критичним. У цьому випадку, крім обов'язкової оглядово-аналітичної частини, в ньому повинна бути представлена детальна і аргументована критика того, що вже зроблено щодо даної проблеми, та зроблені відповідні висновки[22].

Оглядове дослідження може містити й власні роздуми автора з приводу того, що описується в ньому, в тому числі ідеї, що стосуються можливого вирішення поставленої проблеми. Такими роздумами може перемежовуватися текст дослідження або вони можуть бути виділені в окремий його розділ, який є перехідним між оглядово-аналітичною, оглядово-критичною і конструктивно-теоретичною частинами роботи[22].

Дослідник може провести теоретичний метод дослідження, в якому крім огляду і критичного аналізу літератури є власні пропозиції, спрямовані на вирішення поставленої проблеми, що може бути авторським внеском у теорію вирішуваної проблеми, новим її баченням, оригінальною точкою зору[22].

Теоретичному методу дослідження виставляються наступні вимоги: точність визначення використовуваних понять та їх логічність, несуперечність міркувань. Особливістю теоретичного методу є його узагальненість та абстрактність, що відрізняються своєю системністю. Зміна частини цього методу веде до зміни методи загалом[22]. Конкретизуючи використані методи в даній роботі, можна назвати наступні: сходження від абстрактного до конкретного, аналіз і синтез, структурно-системний підхід, індуктивно-дедуктивний підхід, моделювання, історико-логічний метод.

Формулювання теми дослідження - один етапів діяльності дослідника, під час якого уточнюється тема з урахуванням конкретної наукової чи практичної потреби. Назва теми має, за можливістю, стисло відображати суть вирішуваної проблеми. Двозначність і невизначеність у формулюванні теми неприпустимі. Наслідки цього будуть позначатися на всіх етапах дослідження, зокрема під час формулювання робочих гіпотез.

Цілі та завдання дослідження. На основі результатів вивчення стану проблеми визначаються мета і завдання. Завдання - послідовні етапи організації та проведення дослідження з самого початку і до кінця. Завданнями дослідження, що переслідують таку мету, можуть бути: конкретизація проблеми, вивчення пов'язаної з нею літератури та наукових досліджень; уточнення гіпотез дослідження; вибір методів діагностики процесів; розробка методики формуючого експерименту; розробка плану і програми експерименту, його проведення, обробка та аналіз результатів експерименту; формулювання теоретичних висновків і практичних рекомендацій. В даному випадку завданнями поточної дослідницької роботи є розкриття теоретико-методичних основ розвитку міжнародного туризму та особливостей його розвитку на національному рівні; визначення ролі туризму в зовнішній торгівлі послугами країн АСЕАН; обґрунтування етапів та методів дослідження розвитку міжнародного туризму в Сінгапурі; вивчення впливу міжнародного туризму на національну економіку Сінгапуру, беручи до уваги природні туристично-рекреаційні та історико-культурні ресурси; дослідження тенденцій та перспектив розвитку міжнародного туризму в Сінгапурі;

характеристика динаміки та структури туристичних потоків та інфраструктурний чинник розвитку міжнародного туризму в Сінгапурі; визначення проблем та перспектив розвитку туристичної індустрії Сінгапуру.

Цілі і завдання мають бути сформульованими виразно і чітко, інакше неможливо буде встановити ступінь їх реалізації. Завдання дослідження повинні відповідати основній меті дослідження.

Назва теми має відповідати завданням. Ця відповідність встановлюється після низки етапів. Спочатку дають загальну назву теми і визначають завдання, виходячи з пізнавальних і практичних потреб. Надалі назва теми впливає на поставлені завдання, а завдання - на назву теми. Поступово шляхом послідовного дослідження досягається уточнення і теми, і завдань.

Під час написання дослідницької роботи щодо туристичного феномену Сінгапуру ми вивчили стан досліджуваної проблеми, встановили цілі та визначили завдання, опрацювали гіпотези дослідження, підібрали набір методів та методик для досягнення своєї мети. При цьому врахували фактори, які впливають на розвиток туризму, логічну та хронологічну схему дослідження, визначення кількості необхідних спостережень та опрацювали отримані результати.

Дослідження включає збір фактичних даних, що забезпечують достовірність висновків; теоретичну та практичну обробку отриманих результатів; інтерпретацію даних та якісний аналіз отриманих в результаті дослідження даних.

У зв'язку з необхідністю підвищення рівня достовірності дослідження необхідно сформулювати та визначити етапи дослідження: по-перше, сформулювати ту чи іншу проблему туризму з використанням наукового пізнання реальності; по-друге, визначити кількість невідомого у відомому з використанням термінів наукової дисципліни. Саме тому для дослідження даної дипломної роботи були використані наступні етапи: підготовчий, пошуковий та аналітично-підсумковий, кожен з яких, залежно від завдань, передбачає різні методи наукового дослідження, а саме (Додаток Б):

- етап - підготовчий - має наступні основні складові: постановка проблеми дослідження; постановка цілей дослідження; визначення завдання дослідження; розробка плану дослідження; вибір методів дослідження.
- етап - пошуковий - передбачає збір теоретичної інформації, статистичних даних, накопичення необхідної інформації, а також якісне опрацювання даних дослідження та їх аналіз.
- етап - аналітично-підсумковий - містить обробку отриманих даних, формування висновків та представлення результатів дослідження.

Головні вимоги до методів дослідження в туризмі можна сформулювати наступним чином:

1. Постійне збагачення теорії туризму має велике практичне значення щодо вдосконалення методів наукового пізнання. Кожен новий етап у розвитку туризму вимагає вдосконалення методів наукового дослідження, пошуку нових шляхів у вирішенні теоретичних та практичних завдань. Пізнання в цій області з об'єктивною необхідністю призводить до застосування і оновлення в науці про туризм таких методів: економіко-математичних, психологічних, соціальних, моделювання та проектування[22];

2. Методи наукового дослідження повинні відображати сутність досліджуваного об'єкта, специфіку самого пізнавального процесу. Ці методи науки різноманітні, вони будуються з використанням комплексу інших наук, наприклад філософії та соціології, історії та психології, економіки, управління та права[22];

3. Методи наукового дослідження не повинні нести в собі тих цілей, прагнень, завдань, які ставлять перед собою спеціалісти, а також не повинні відповідати рівню їх підготовки, спрямованості дослідження. Вплив цілей наукового дослідження на методи досліджень проявляється у виборі прийомів і способів вивчення та відбору матеріалу, що підлягає вивченню, в постановці проблемних питань, у змісті та обсязі виконуваної роботи. Вибір методів дослідження в туризмі залежить від фахівців, їх інтелектуальних можливостей і таланту, від соціальних умов[22].

Методи досліджень, що використовуються в туризмі, умовно можна класифікувати та об'єднати в групи за ступенем їх спільності і змісту.

Діалектичний метод відіграє провідну роль у вдосконаленні знань про туризм, оскільки відображає загальні закони розвитку і пізнання всіх явищ дійсності. Всі інші методи можуть застосовуватися з найбільшим ефектом тільки у зв'язку з діалектикою та на її основі.

Спеціальні методи наукового пізнання логічно підпорядковані діалектичному методу, впливають з нього, керуються ним. Спеціальні методи в туризмі сформульовані внаслідок практичної діяльності. З їх допомогою можна вивчати сегменти туризму, взаємозв'язок його з мистецтвом, народною творчістю, архітектурою та ін[22].

До спеціальних методів наукового дослідження можна віднести маркетинг туристичної реклами, онлайн-маркетинг, просування туристичного продукту на виставках і ярмарках.

За характером виконуваних завдань можна використовувати такі методи, як прогнозування розвитку туризму в регіонах, перспективне бізнес-планування, залучення інвестицій у розвиток туризму малих міст країни, вивчення ретроспективного досвіду роботи туроператорів з точки зору вимог глобального розвитку туризму[22].

Специфіка пізнавальної діяльності людини та її особливості стосовно туризму знаходять своє використання в загальнонаукових емпіричних і логічних методах, застосовуваних у науковому пізнанні. Спостереження і експеримент, аналіз і синтез, порівняння та аналогія, сходження від абстрактного до конкретного, єдність, історичний і логічний підходи - все це багатство методів, в основі яких лежать закономірності відображення дійсності у свідомості людини.

Таким чином, на кожному з рівнів дослідження вирішується певне коло завдань, взаємозв'язок яких дозволяє виявити механізм формування, функціонування та форми геопросторової організації територіальних туристичних ринків.

РОЗДІЛ 2. МІСЦЕ СІНГАПУРУ НА СВІТОВОМУ РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ. РЕСУРСНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

2.1. Туризм Сінгапуру у дзеркалі міждержавних порівнянь

У 2020 р. виповнилось п'ятдесят п'ять років з народження незалежної Республіки Сінгапур. Країна, яка не має корисних копалин, досягла високого розвитку в різноманітних галузях економіки, зокрема в туризмі.

Туризм в Сінгапурі займає істотне місце в суспільному житті. Основними перевагами розвитку туризму в Сінгапурі, крім багатого природно-рекреаційного потенціалу, мальовничих ландшафтів, екологічно чистого довкілля, є бездоганна транспортна інфраструктура, високий розвиток економіки в цілому і в туристичній сфері зокрема. Сінгапур є однією із найпопулярніших туристичних дестинацій серед іноземних туристів. Хоча Сінгапур є зовсім невеликим містом-державою, йому вдається приймати як мінімум 1,1 мільйона туристів кожен місяць.

Протягом останніх 50 років туристичний сектор Сінгапуру зазнає чималих успіхів. Починаючи у 1960-х як молода галузь, вже зараз туризм є частиною життя країни. Заклади харчування, роздрібної торгівлі та мистецькі комплекси набувають все більших масштабів, а розважальні заклади вважаються найкращими в регіоні. Завдяки туризму Сінгапур вважають динамічною країною із привабливим місцем для інвестицій. Крім того, туристична галузь перетворює країну на домівку, якою місцеві жителі можуть пишатися.

Сінгапур відомий як втілення порядку і ефективності - навіть серед тих, хто не знає про нього майже нічого (багато, наприклад, чули, що це єдине місто на Землі, де заборонена жувальна гумка. Сьогодні це один з фінансових центрів світу, але заробити таку репутацію йому було дуже і дуже непросто.

З 1964 р. діяльність у сфері туризму в Сінгапурі регламентується Актом Ради з туризму Сінгапуру. Цим актом було створено Раду з просування туризму. Робота Ради була направлена на розповсюдження обізнаності про Сінгапур у світі та створення нових туристичних атракцій, зокрема острова Сентоса.

У 1970 р. Рада з просування туризму Сінгапуру розпочала маркетинг міста Сінгапур як міста для проведення різних подій. Через десять років Рада прийняла «Мільярдний план з розвитку туристичного продукту». Завданням плану було збереження історичних місць Сінгапуру, таких як Чайнатаун, Маленька Індія, Арабська вулиця, очищення сінгапурської річки і розробка нових туристичних продуктів та подій. З метою розширення повноважень у 1997 р. Раду було перейменовано в Раду з туризму Сінгапуру (англ. Singapore Tourism Board). Сьогодні це офіційний орган управління в Міністерстві торгівлі та індустрії країни. Його мета полягає у розвитку туристичного сектору країни та просування Сінгапуру як туристичної дестинації за кордоном. Головне управління Радою з туризму Сінгапуру здійснює рада директорів на чолі з головою.

У серпні 2017 році Рада з туризму Сінгапуру анонсувала єдиний бренд під назвою «Втілюючи задумане» для позиціонування Сінгапуру на міжнародному ринку, як для туризму, так і для бізнесу. Новий бренд представляє Сінгапур як щось більше, ніж просто туристичне або інвестиційне спрямування. Сінгапур - це місце, де мандрівники можуть зануритися в місцеву культуру і побудувати емоційний зв'язок з місцевим населенням.

Для розробки нового бренду Рада з туризму Сінгапуру і Рада з економічного розвитку Сінгапуру провели якісне і кількісне дослідження і прийшли до висновку, що слова «прагнення» і «можливості» найкраще відображають дух Сінгапуру.

Проаналізувавши прагнення і інтереси мандрівників, Рада з туризму Сінгапуру і Рада з економічного розвитку Сінгапуру розділили їх на три групи, які отримали назву «Групи ентузіастів» - гурмани, цінителі, відкривачі. Гурмани - це люди, які отримують задоволення від нових смакових відчуттів; цінителі люблять шукати і купувати різні автентичні речі, наприклад, предмети одягу, виконані місцевими дизайнерами; відкривачі прагнуть знаходити незвідані цікаві місця і пам'ятки. Завдяки новому позиціонуванню кожен мандрівник буде знати про різноманітні види активності, які пропонує Сінгапур, і те, які можливості є в Сінгапурі для того, щоб втілити їхні мрії в реальність.

Для вивчення стану сектора туризму і аналізу туристичної конкурентоспроможності служить доповідь Всесвітнього економічного форуму про конкурентоспроможність туризму і подорожей країн всього світу.

Звіт про конкурентоспроможність туризму і подорожей (The Travel & Tourism Competitiveness Report) - це глобальне дослідження і супроводжуючий його рейтинг країн світу за показником туристичної конкурентоспроможності за версією Всесвітнього економічного форуму (World Economic Forum). Аналітична група Всесвітнього економічного форуму за участю численних експертів в області подорожей і туризму проводить загальний аналіз стану галузі туризму та детальний аналіз конкурентоспроможності сектора туризму і подорожей кожної країни.

З 2009 року і по сьогоднішній день звіт про конкурентоспроможність подорожей і туризму публікується раз на два роки. Варто відзначити, що він визначає рівень конкурентоспроможності 141 країн, на які в сукупності припадає близько 98% світового туризму.

За даними Всесвітнього економічного форуму 2019 року країна посідає 17-е місце серед показників конкурентоспроможності в туризмі з індексом 4,8[23].

Розглянемо детальніше показники конкурентоспроможності країни в туризмі за субіндексами.

Субіндекс А – «Сприятливе середовище». Сінгапур займає 7 місце у світі серед інших країн з показником 6.0[23]. Країна займає лідируючу позицію в економічному рейтингу світу, відома високою якістю людських ресурсів (5 місце у звіті з показником 5,6)[23] , вважаючи, що у його розпорядженні є добре функціонуючі державні інститути, нормами і правилами, що надзвичайно сприяє розвитку його туристичної галузі (політика сприяння іноземній власності та іноземним інвестиціям, високий рівень захищеності на права власності та лише деякі візові формальності та обмеження). Єдиний недолік – цінова конкурентоспроможність, що зводить нанівець підвищення цін на готелі та оподаткування.

В списку країн з найкращим рівнем охорони і безпеки лідируючі місця займають європейські країни Фінляндія та Ірландія, проте Сінгапур не є

аутсайдером і в цьому списку та посідає 6-те місце з показником 6,4[23]. Країна має надзвичайно низький рівень злочинності та насильства, отримуючи максимальну користь від ефективності регулювання поліції. Вони не надто переймаються загрозою тероризму, одночасно отримуючи користь від доріг, які є безпечними згідно міжнародних стандартів, та нараховують лише кілька смертей, викликаних дорожньо-транспортними пригодами.

Сінгапур входить в 5-ку країн у рейтингу доступності людських ресурсів та ринку праці (5 місце з показником 5,6)[23]. У країні наявна сильна освітня система, а також першокласні навчальні центри та здорові трудові ресурси. Крім того, вона характеризується гнучким ринком праці, що значно полегшує процес прийняття на роботу іноземної робочої сили, що значною мірою полегшує керування сезонним наймом, що є надзвичайно важливою та типовою проблемою для туристичної галузі.

Субіндекс В – «Політика і створення сприятливих умов в індустрії туризму» - 2 місце серед інших країн з показником 5.0[23]. Згідно статистики Всесвітнього економічного форуму за 2019 рік, Сінгапур зберігає лідируючі позиції у сфері правил та регулювання політики і поступається тільки Новій Зеландії. Ця країна, як і раніше, має найбільш сприятливі політичні умови для розвитку туристичного сектору, в тому числі активну політику на залучення іноземних інвестицій та розвиток сектору туризму, а також мінімум бюрократії для створення нового бізнесу.

Субіндекс С – «Інфраструктура». Сінгапур знаходиться на 3 місці серед інших країн з показником 5.7[23]. Сінгапур має відмінну транспортну інфраструктуру, до якої входять наземна та повітряна транспортна інфраструктура, які відповідно розташовані на 2-му та 7-му місці в рейтингу світових інфраструктур світу.

Інфраструктура	туристичного	сервісу

(туристична інфраструктура) – 36 місце з показником 5,1[23]. Країна володіє високоякісними дорогами, залізницями та портами, кожна мережева інфраструктура яких характеризується злагодженою роботою. Туристи можуть

потрапити з одного місця в інше без зайвих клопотів або ускладнень, що збільшує їх привабливість як туристичних напрямків.

Субіндекс D – «Природні та культурні ресурси». Це єдиний показник, з яким країна не знаходиться на лідируючих позиціях - 66 місце серед інших країн з показником 2,4[23]. Через особливості географічного положення та історичного минулого в Сінгапурі немає значимих природних ресурсів та пам'яток стародавньої історії. За наявністю природних ресурсів країна займає 30 місце з показником, а культурних ресурсів та ділових подорожей – 120 місце з показником 2,5[23].

2.2. Вплив туризму на національну економіку

Туристична галузь стимулює економічний і соціальний прогрес, сприяє модернізації інфраструктури та створення нових робочих місць, в результаті, туризм стає однією з пріоритетних сфер економіки: для одних країн туризм формує більшу частину внутрішнього продукту; для інших розвиток туристичного сектора - все ще певний виклик. Аналізуючи туристичні потоки Сінгапуру за основу були взяті дані за 2019.

Туризм є важливим економічним сектором в більшості країнах світу. Так само як і прямий економічний вплив, індустрія має значний не прямий та індукційний вплив. Статистичний відділ ООН затвердив систему оцінки впливу туризму і подорожей, що визначає лише безпосередній вплив туризму, але WTTC визнає, що туризм має набагато більший сумарний внесок. А також WTTC ставить на меті охопити непрямий та індукційний вплив за допомогою щорічного дослідження.

Прямий внесок туризму до ВВП відбиває внутрішні витрати на туристичну індустрію так само, як і урядові витрати на туристичні послуги, такі як культурні чи рекреаційні.

Прямий внесок туризму в ВВП вираховується з виходу таких туристичних послуг як готелі, авіап перевезення, туристичні агенції та послуги дозвілля, що

працюють напряду з туристами. Прямий внесок у ВВП вираховується з повних внутрішніх витрат закупівель зроблених внутрішнім сектором туризму.

Повний внесок. Повний внесок подорожей та туризму включає його широкий вплив на економіку. Не прямий вплив включає ВВП та надання робочих місць, що підпримуються:

- туристичними інвестиціями – важливий аспект нинішньої та майбутньої діяльності, що включає інвестиції в сфери, так як придбання повітряних суден та побудова нових готелів;
- урядовими витратами – допомога туристичному ринку та його рекламі, авіації, послуги охорони, охорона курортних зон, санітарне забезпечення курортних зон;
- внутрішньою закупівлею товарів та послуг секторами, що напряду працюють з туристами, включаючи, наприклад, закупівлю їжі для готелів, пальне, послуги харчування для літаків, ІТ технології.

Індукційний внесок в ВВП та надання роботи підтримується витратами тих, хто напряду працює на туристичну сферу.

Внесок індустрії туризму у світовий ВВП у 2019 році становив 10,4% або \$9,2 трлн, у 2020 році через пандемію коронавірусу він скоротився до 5,5%, впливає зі звіту Всесвітньої ради з туризму та подорожей (WTTC), підготовленого спільно з Oxford Economics. У 2020 році сектор втратив майже \$4,5 трлн, а його внесок у світовий ВВП скоротився на 49%. При цьому загальне уповільнення світової економіки склало 3,7%.

Як зазначають у WTTC, до пандемії на міжнародний туризм, включно з його прямим і непрямим впливом, припадало кожне четверте нове робоче місце в світі і 10,6% усіх робочих місць (334 млн).

У 2020 році в сфері туризму було скорочено майже 62 млн або 18,5% робочих місць. Тепер їх число в індустрії складає 272 млн. Загроза втрати ще більшої кількості робочих місць зберігається, оскільки багато хто з них підтримуються завдяки державним програмам допомоги галузі. Без повного відновлення міжнародних подорожей їх навряд чи вдасться зберегти.

У 2019 році під час поїздок мандрівники витратили \$1,7 трлн, що становило майже 7% міжнародного експорту і 27,4% експорту послуг. У 2020 році витрати туристів на подорожі у своїх країнах, за даними WTTC, скоротилися на 45%, а витрати під час зарубіжних поїздок - майже на 70%.

Відповідно до звіту Всесвітньої туристичної організації в 2018 році Сінгапур відвідало 14,5 мільйонів туристів, що на 6,2% більше, ніж роком раніше. При цьому 3,417 мільйонів з них - це туристи з внутрішніх районів Китайської Народної Республіки.

Також Рада з туризму повідомила про рекордні надходження від туризму - приїжджі витратили на розваги, екскурсії в загальній сумі на 6% більше, ніж в 2017 році. Сукупний прибуток від туризму виріс на 1% - до 27,1 мільярдів сінгапурських доларів (приблизно 20,41 мільярдів американських доларів).

Згідно з наданими даними, витрати на одну людину збільшуються вже три роки поспіль, але простежується певне зниження витрат туристів на харчування і напої (4%), проживання (5%) і шопінг (14%).

Уже другий рік поспіль саме континентальний Китай є найбільшим постачальником туристів в Сінгапур. В цілому, в 2018 році відвідувачі з внутрішніх районів Китаю витратили в Сінгапурі на 3% більше коштів, ніж роком раніше. У Раді з туризму вважають, що китайські туристи витрачають більше, тому що приїжджають, щоб в цілому приємно провести відпустку.

Після китайців йдуть туристи з Індії, Індонезії, Австралії і Малайзії. Кількість туристів з Індії в 2018 році збільшилася на 13,4% - до 1,44 мільйона чоловік.

В 2019 році прибуток від туристичної сфери збільшився на 1-3% - до 20,5 млрд доларів США, а кількість туристів - на 1-4% до 15,1 мільйонів чоловік[17].

2.3. Природні та історико-культурні туристично-рекреаційні ресурси

Сінгапур – діловий, фінансовий і культурний центр Південно-Східної Азії з одним з найвищих рівнів життя – пропонує неймовірне поєднання Сходу і Заходу.

Основними об'єктами для туристів виступають тематичні парки, етнічні райони та виставкові комплекси.

За короткий час Сінгапур перетворився з бідного портового острова XIX-XX століть в одну з найрозвиненіших і сучасних країн світу.

Головна цінність Сінгапуру - унікальне місцеве населення з багатою культурною спадщиною. Сінгапур - це історія про людей. Втілюючи свої ідеї і плани в реальність, саме місцеві жителі перетворили острів в місто нових можливостей.

Футуристичні сади Gardens by the Bay (Додаток В) повністю змінили затоку Марина Бей в Сінгапурі. Вони втілюють в собі інноваційні технології та саму суть Сінгапуру – ідеальне міське середовище, в якому комфортно жити і працювати. Концепція Садів – екологічна стійкість циклів енергії і води, цільна екосистема, що, одночасно, є чудовим комплексом, що містить розкішний парк з ботанічним садом, де представлена флора різних континентів і прохолодним озером DragonflyLake. Фантастичні дерева Supertree, які насправді є екологічними електростанціями, пов'язаними між собою панорамним мостом, де висаджено понад 162 900 спеціально відібраних екзотичних рослин. Мікроклімат дивовижних холодних теплиць Cooled Conservatories дозволяє вирощувати рослини, яким не підходить клімат Сінгапуру, а також використовувати тепло, що виділяється для виробництва екологічної енергії з метою підтримання теплиці. Всі ці споруди стали лауреатами багатьох престижних премій у галузі архітектури та екології.

У парк виходять на прогулянку або пробіжку гості знаменитого готелю Marina Bay Sands Singapore, які приїжджають цілими сім'ями, щоб чудово провести свої вихідні. До речі, на верхівці найбільшої «квітки» Supertree знаходиться панорамний chill-out ресторан IndoChine, з якого відкриваються чудові краєвиди. Також відмінні кафе і ресторани розташовані на території парку і в Холодних теплицях.

У Сінгапурі можна організувати незабутнє дозвілля на будь-який смак. Потрібно грамотно спланувати свої самостійні екскурсії по визначних пам'ятках, щоб їх не затьмарила денна спека. Кращий час для прогулянок по місту – до 12-00 і після 16-00, а найспекотніший період краще провести в приміщеннях з

кондиціонером, наприклад, в музеях, торгових центрах, або у футуристичних холодних теплицях садів Gardens by the Bay або на пляжі. Обов'язково мати з собою парасольку. Екваторіальне сонце дуже підступне, а сонячні опіки можна отримати навіть в хмарний день. До речі, саме хмарний день ідеально підходить для екскурсій по місту. Особливо тим, хто постійно носить з собою парасольку на випадок несподіваного тропічного дощу.

Для того, щоб швидше зорієнтуватися в незнайомому місті, краще почати ознайомлення зі зручною оглядовою екскурсією по Сінгапуру, а вже потім упевнено відвідувати вподобані місця. Можливість отримати перше враження в місті, а також отримати задоволення, надає інформативний «Дак турс» (DUCKtours). Цей тур входить в десятку найкращих сімейних розваг Сінгапуру. Симпатична амфібія (колишня військова машина) проводить тури центром міста, щоб оглянути головні визначні пам'ятки, а потім – по воді, посилюючи яскраві враження. Екскурсоводи розкажуть про все, що знаходиться в полі зору. Екскурсія на амфібії займе всього годину.

Статуя Мерлайон (Merlion) (Додаток Г) втілила в собі символ і талісман країни – морського лева. Ця міфічна істота з головою лева і тілом риби є частиною історії Сінгапуру. Згідно з легендою, принц Шрі Три Буана (Sri Tri Buana), потерпілий біля берегів острова, побачив істоту, схожу на лева і визнав це добрим знаком, посланим згори і заснував на цьому місці місто Singapura, що означає «Місто лева».

Відлита з бетону статуя Статуя Мерлайон висотою 8,6 метрів та вагою 70 тонн була створена за емблемою міста, розробленої в 1964 році Фрейзером Бруннером на замовлення сінгапурської Ради з туризму і встановлена в гирлі річки Сінгапур, а вже 15 вересня 1972 відбулася урочиста церемонія відкриття парку Мерлайон, який так полюбився всім місцевим жителям і гостям міста. Неподалік від оригінальної статуї, в її дзеркальному відображенні, згідно з канонами Фен Шуй, знаходиться і трьохтонний «малюк» Мерлайон. Merlion Park розташований в бухті Marina Bay, знаменитої своїм неймовірним готелем-курортом Marina Bay Sands Singapore.

Знаменитий на весь світ Фонтан багатства (добробуту) занесений в Книгу рекордів Гінесса, як найбільший у світі фонтан. Fountain of Wealth є серцем комерційного комплексу Suntec City, побудованого за всіма канонами філософії Фен Шуй, давнього вчення про впливи потоків енергії на здоров'я і благополуччя людей. Високі будівлі комплексу символізують пальці рук, таким чином, сам фонтан перебуває ніби на відкритій долоні, яка притягує гармонію і добробут. Його проточна вода покликана створювати невичерпне джерело розкоші і достатку. Ввечері цей чарівний фонтан перетворюється в ефектне лазерне шоу із запальною музикою. Подивитися його можна як з вулиці зверху, так і в одному з поруч розташованими ресторанами торгового комплексу Suntec City, що розмістилися внизу по периметру Fountain of Wealth.

Сінгапур змінюється і модернізується з надзвичайною швидкістю. За останні десятиліття з'явилася велика кількість грандіозних архітектурних споруд, але Esplanade - Theatres on the Bay – будівля, що стала вже архітектурною іконою Сінгапуру, втіливши ідею єдиного центру усіх мистецтв.

Цей дивовижний комплекс розташований на 6 гектарах землі, поряд з набережною Marina Bay. Він включає в себе і театр для будь-яких вистав на 2000 місць, і входить до п'ятірки світових залів за рівнем акустики концертного залу, і виставкову галерею, і аудиторію для лекцій, і присвячену різним мистецтвам бібліотеку, і концертну студію для камерних вистав, і студію для експериментального театру, і відкриту сцену на набережній. «Еспланейд» – це не просто «Театр в бухті», це – центр всіх культурних подій міста, а набережна Marina Bay – улюблене місце сінгапурців для прогулянок, зустрічей в ресторанах і кафе з видом на знаменитий на весь світ символом Сінгапуру – Мерлайн. «Зустрінемося біля дуріану!», – кажуть вони, маючи на увазі сильну зовнішню схожість між цим екзотичним фруктом з жахливим запахом і дизайном Esplanade – Theatres on the Bay.

Найбільше в світі колесо огляду знаходиться в Сінгапурі (Додаток Д). З Sigapore Flyer з висоти в 165 метрів (приблизно 42 поверхи) можна не тільки насолодитися незвичайним панорамним видом на місто, а й влаштувати незабутню

романтичну вечерю. Примітно, що колесо огляду складається з 28 капсул і кожна капсула розрахована на 28 осіб та здійснює повний оберт за 28 хвилин, адже число 28 у кантонському діалекті означає щось на зразок «легкого процвітання» і вважається щасливим, тому Сінгапурський Флаєр частенько ще називають «Колесом Фортуни».

Марина Бей Сендс Сінгапур (його ще називають Готель-корабель з басейном на даху) – це новий унікальний курорт в центрі міста, що вражає уяву своїм розмахом. Marina Bay Sands Singapore (Додаток Е) був анонсований не тільки як найдорожчий, але і як найскладніший будівельний об'єкт у світі. Творці курорту ставили за мету повністю змінити обличчя туризму в Сінгапурі, побудувавши щось вражаюче, здатне дивувати. Це нове «чудо світу» в першу чергу включає в себе 55-поверховий готель з трьома вежами з 2561 кімнатами[25].

Грандіозну будівлю комплексу вінчає найбільший у світі консольний оглядовий майданчик під назвою SkyPark (12400 квадратних метрів), з захоплюючим панорамним видом на Сінгапур. На цій терасі розташовуються ресторани, нічний клуб, а також 146-метровий басейн (басейн на даху – тільки для гостей готелю). Розкішний оглядовий майданчик може вмістити 3900 чоловік.

Серце комплексу – мега популярне казино Марина Бей Сендс Сінгапур, яке вважається найдорожчим у світі. Казино має приблизно 1000 ігрових столів і 200 видами ігор, а також 1500 автоматів і 30 приватними ігровими залами. До речі, сінгапурці повинні сплатити спеціальний податок за відвідування казино. З цієї причини при вході в казино доведеться показати паспорт, який підтверджує як іноземне громадянство, так і свідомий вік (неповнолітнім до 21 років вхід в казино заборонено), а дотримання дрес-коду є обов'язковим.

Комплекс Марина Бей Сендс Сінгапур включає в себе не тільки готель і казино, а й виставковий зал, грандіозний торговий з повним комплектом магазинів знаменитих брендів, театр Sands Theatres, де показують бродвейські мюзикли, критий каток, спа, сім вишуканих ресторанів високої кухні, фантастичний музей Мистецтва і Науки The ArtScience Museum, в якому проходять чудові виставки – тобто вся індустрія розваг в одному місці, а в побудованому на воді кришталевому

павільйоні розташувався запаморочливий магазин LOUIS VUITTON. Створив його талановитий архітектор Пітер Марино, натхненний дизайном сучасних кораблів.

Історія виникнення всесвітньо відомого Сінгапурського Ботанічного Саду безпосередньо пов'язана з історією Сінгапуру і далекоглядністю батька-засновника. Сер Стемфорд Раффлз, істинний натураліст, розпорядився в 1822 році створити перший експериментальний ботанічний сад для розведення таких важливих для економіки країни культур як какао-боби і мускатний горіх. Сучасний Ботанічний Сад взяв на себе провідну роль в озелененні Сінгапуру. Його територія розташовується на 64 гектарах землі, який користується популярністю серед любителів ранкових пробіжок на свіжому повітрі[26].

Відвідувачі також можуть приєднуватися до екскурсії, щоб більше дізнатися про ботанічний сад і його дивовижних рослинах, або просто насолодитися прогулянкою території. Для дітей на території саду створений перший в Азії The Jacob Ballas Children's Garden – веселе інтерактивне місце, де маленькі дослідники можуть здійснювати свої перші відкриття. Садок створювався для глибокого розуміння дітьми постулату «Все життя на Землі залежить від рослин»[26].

Чудовий Singapore Botanic Garden працює з 5 ранку до 12 ночі. Вхід – вільний. Якщо захотілося затриматися в цьому прекрасному саду на весь день, то не виникне питань щодо пошуку чудових ресторанів з різноманітною кухнею і чудовими видами. У вихідні на концертному майданчику Сінгапурського Ботанічного Саду грає жива музика, а сім'ї і закохані влаштовують пікніки.

Безсумнівно, головною визначною пам'яткою Сінгапурського Ботанічного Саду, є Національний Сад Орхідей (Додаток Є) – володар найбільшої в світі колекції цих чарівних рослин. Більше 2000 видів і більше 1000 гібридів квітів можна побачити в цьому саду. Щоправда, чорних орхідей в Сінгапурі не має, адже вважається, що справжня краса рослини створюється завдяки грі тонів, а чорна квітка втратила б притаманну орхідеї ніжність[26].

У Саду Орхідей можна побалувати себе і близьких дійсно чарівним подарунком – орхідеєю в золоті або сріблі. Ці вишукані квіти виготовляють, опускаючи квітку орхідеї в розчин з частинками дорогоцінного металу. Під

впливом струму, в процесі електролізу, пелюстки орхідеї покриваються найтоншим шаром металу, і на світ з'являється неповторна краса. Великі квітки перетворюються в брошки, а дрібні – в чарівні сережки. Також на згадку про Сінгапур ви можете привезти паросток орхідеї, щоб виростити розкішну квітку у себе вдома. Паростки продаються в спеціально упакованих для транспортування колбах з розчином[26].

Знаменитий на весь світ Сінгапурський зоопарк покликаний захищати дику природу і є частиною тропічного заповідника неземної краси. Головна концепція Сінгапурського зоопарку – утримання тварин в умовах, максимально наближених до їх природного середовища. Зоопарк в Сінгапурі є справжнім домом для більш ніж 2500 тварин, 36% з яких знаходяться під загрозою зникнення. Для повного задоволення всіх потреб у ветеринарній охороні здоров'я при зоопарку був створений спеціальний науковий центр міжнародного масштабу[26].

Турбота про тварин і рослин у зоопарку безмежна, проте і для відвідувачів створені всі можливі умови комфортного відпочинку. По зоопарку курсує так званий «трам», електропотяг, на якому спочатку можна повністю об'їхати весь зоопарк, а вже потім пішки досліджувати цікаві території. Створено спеціальні місця відпочинку, щоб перечекати дощ під навісом або перевести дух від пекучої спеки в кімнатах з кондиціонерами. Місця відпочинку обладнані холодильниками з напоями (бажано мати з собою дрібні гроші).

Для маленьких дітей передбачена ціла територія. І діти, і дорослі можуть покататися на слоні. Сінгапурці відводять на відвідування зоопарку цілий день. Вони вважають, що такому місці не варто поспішати, – неспішне спостереження за тваринами і природою приносить справжню радість.

Саме в Сінгапурі з'явився перший у світі нічний зоопарк. Джунглі вночі, де після заходу сонця можна спостерігати за тим, як 1040 тварин ведуть активне нічне життя в природних умовах. Таких звірів не часто зустрінеш у звичайних зоопарках. Спочатку гості сідають в електропотяг, який повільно провозить їх повз тварин, що вільно розгулюють по тропічному лісі. По ходу руху гід тихим голосом розповідає

про мешканців зоопарку: про плямисту гієну, або азіатського носорога, або, наприклад, про африканських буйволів.

Потім, самотійно можна оглянути території з летючими мишами, лисицями, лемурами та іншими тваринами, а також подивитися шоу з участю звірів, яке надзвичайно сподобається дітям. Весь парк поділений на 7 територій за географічною ознакою. Наприклад, на території «Передгір'я Гімалаїв» можна зустріти тварин, які водяться в тих місцях, а на «Стежці Леопарда», крім уже знайомих хижаків, зустрічаються вже зовсім фантастичні звірі – довгоп'яти, яких можна впізнати за витріщеними очима.

Етнічні райони міста ретельно оберігаються урядом та вважаються історичною спадщиною Сінгапуру. Своїм виникненням вони зобов'язані Стемфорду Раффлзу, який вважав, що іммігрантам буде легше адаптуватися в новій для них країні, якщо вони оселяться в районі, населеному людьми з рідною їм культурою. Новоприбулі поселенці обживали, будували будинки і, звичайно ж, храми, які допомагали їм духовно вижити на чужій землі. Зазначимо, що завдяки такій політиці батька-засновника, ворожнеча між етнічними групами стихла.

Чайнатаун. Чайнатаун – один з найкolorитніших етнічних районів Сінгапуру. Незважаючи на свою назву, він найяскравіше демонструє поєднання різних культур країни. В цьому районі знаходяться і найстаровинніший індійський храм в Сінгапурі Sri Mariamman, і мусульманська мечеть Jamae Chulia Mosque. Даоський храм Thian Hock Keng розташований поруч із мусульманським святилищем Nagore Durgha. Район розташований в західній частині Сінгапуру. Район зберіг багато рис XIX століття в архітектурі та оригінальному укладі життя. Тут зосереджені майстерні ремісників, розважальні заклади і китайські магазини. Є в Сінгапурі і особливе село Мінг, де виробляються китайські вироби з фарфору за стародавніми технологіями. Китайські пагоди, буддійські та індуїстські храми додають у вигляд міста особливого колориту так само, як і китайські та японські сади, кожен з яких є справжнім витвором мистецтва.

Чудовий The Buddha Tooth Relic Temple and Museum є і буддійським храмом, і музейним комплексом одночасно. Він був побудований в 2007 році в стилі

династії Тін для поклоніння Священному Зубу Будди і розвитку китайсько-буддійської культури. Центр спадщини Чайнатауна Chinatown Heritage Centre розповідає про історію цього району і життя перших китайських переселенців[26].

На вуличках Чайнатауна кипить торгове життя. У крамницях продають традиційний китайський одяг, сувеніри, прикраси та різноманітні дрібнички, а також знаменитий екзотичний фрукт дуріан, дуже популярний в Сінгапурі, а смачно поїсти можна на Smith Street, в Chinatown Complex Food Centre – цю вулицю ще називають «Вулиця Їжі», або в Maxwell Road Hawker Centre [26].

Маленька Індія. Маленька Індія – невеликий, але дуже барвистий і самобутній район, який є серцем індійської культури в Сінгапурі. По суті, це – ринок, де пропонують усілякі прянощі і приправи, етнічні прикраси і сарі, срібний та мідний посуд і екзотичні солодощі. Тут можна скуштувати і традиційні індійські страви – їх подають на банановому листочку. Два рази на рік, восени і взимку, квартал повністю перетворюється до індійських свят[26].

Kampong Glam и Arab Street. Цей район є колишньою малайською частиною міста. Kampong перекладається з малайської як «селище», але в даному випадку це слово означає «квартал». Колись на цьому місці було рибальське поселення, до берегів якого причалювали кораблі з паломниками-мусульманами. Про історію цього району, про те, як жила малайська громада і про те, який вплив вона справила на культуру Сінгапуру, можна дізнатися в «Центрі малайської спадщини». Завдяки старанням батька-засновника, Арабську вулицю облюбували торговці з Близького Сходу, і поступово вона стала справжнім центром мусульманської громади[26].

На Арабській вулиці й досі триває жвава торгівля, причому вона є справжнім текстильним раєм і мрією дизайнера. Саме тут можна знайти незвичайний одяг, головні убори і прикраси, килими всіх розмірів і кольорів, а також все, з чого одяг і прикраси можна створювати: стоси чудового шовку і парчі всіх кольорів, прекрасне мереживо, золоті нитки, фурнітуру в будь-якій кількості, пір'я і напівкоштовні камені за дуже привабливою ціною. На цій старовинній вулиці також є багато ресторанів з традиційною арабською кухнею. Перекусити можна і

на Bugis Street – торговій вулиці, де знаходиться популярний Hawker Centre з величезним вибором страв місцевої кухні[26].

У міському районі Джуронг розташований найбільший в світі Парк птахів з колекцією в 420 видів птахів та кількістю – більше 4,5 тис. птахів, причому також є крокодиляча ферма із заповідником. Цей чудовий парк займає 20 гектарів на схилі пагорба. У ньому мешкає 5000 птахів, що представляють 380 видів. Парк птахів Джуронг – найбільший у світі парк, який поділений на тематичні території також, наприклад, Lory Loft – це найбільший у світі вольєр з австралійськими папугами[27].

На території African Waterfall Aviary крім 1500 вільно літаючих африканських птахів, знаходиться і найбільший у світі штучний водоспад. Penguin Coast – це критий павільйон, в якому живуть 6 видів пінгвінів в природному для них середовищі. Там постійно підтримується комфортна для пінгвінів низька температура. Два рази на день, під час годування, можна дізнатися багато цікавого про звички цих птахів. Pelican Cove – це озеро, біля якого влаштувалися пелікани. У тому числі і зникаючий, рідкісний вид Dalmatian Pelicans[27].

Острів Сентоза – це один великий, вічнозелений, запашний тропічний парк. Прогулянку островом краще почати з оглядового майданчика, що знаходиться на території під назвою Imbiah Lookout, з якої відкривається прекрасний вид на Resorts World Sentosa. Саме на цей майданчик прибувають кабінки канатної дороги Singapore Cable Car. В музеї Images of Singapore можна дізнатися цікаві факти щодо історії міста-країни, який також відправить в яскраве минуле цієї прекрасної країни за допомогою воскових фігур в натуральну величину, анімованих експонатів і дивовижних спецефектів. Музей пропонує також чудовий тур «Подорож національною кухнею», який потрібно замовляти заздалегідь, та розкаже про особливості місцевих страв. Тур включає в себе і демонстрацію того, як ці страви готують, і чайну паузу, і навіть книгу рецептів страв сінгапурської кухні в подарунок[28].

Є можливість відвідати Butterfly Park & Insect Kingdom – розплідник, що вражає різноманітністю видів метеликів дивовижних забарвлень і розмірів. Серед

пишної тропічної зелені, в природних умовах, метелики охоче демонструють свою красу гостям парку, сміливо сідаючи їм на руку[28].

Для продовження прогулянки островом Сентоза можна скористатися зручним ескалатором, а можна – стежкою, щоб помилуватися ботанічним садом, де також можна зустріти символ Сінгапуру – Мерлайн, проте це не просто гігантська 37-метрова статуя, а свого роду атракціон. Загадкові гвинтові сходи всередині проведуть крізь міфічне підводне царство в чарівний кінотеатр, де покажуть коротенький фільм-легенду про виникнення Сінгапуру, а потім вже сходи виведуть на оглядовий майданчик, з якого відкривається чудовий вид на Південно-Китайське море, піщані пляжі і кораблі на рейді. При виході з цього атракціону ваш вхідний квиток обмінюють на подарунок-сувенір на згадку про острів Сентоза.

Raffles Hotel Singapore – історичний готель, гордість і національний пам'ятник Сінгапуру. Його будівля побудована в класичному колоніальному стилі і оточена дивовижним садом з тихими двориками і фонтанами. Готель названий в честь незабутнього сера Стемфорд Раффлза, засновника колоніального Сінгапуру. Відкривався він 1 грудня 1887, до дня народження королеви Великобританії і його стіни пам'ятають усі блискучі бали та прийоми тих часів. Тут жили багато знаменитостей, які залишили помітний слід в історії готелю. Джозеф Конрад написав у стінах Раффлз Готелю початок своєї повісті «Тайфун», тут же у нього народився задум роману «Лорд Джим». Редьярд Кіплінг в оповіданні «Провидіння» із захопленням відгукувався про це дивовижне місце. Готель також є основним місцем дії широко відомого роману Рю Мураками «Готель Раффлз». І в романі, і фільмі під тією ж назвою, описуються події, що відбувалися в цьому історичному місці. Одноimenний фільм був знятий безпосередньо в самому готелі. Раффлз Готель завжди був притулком іменитих гостей і сильних світу цього. У його стінах перебуває музей, який захоплююче демонструє багату історію готелю, нерозривно пов'язану з історією Сінгапуру і колонізацією Азії[29].

У готелі ретельно зберігають багаторічні традиції ресторанного мистецтва за допомогою найкращих шеф-кухарів. The Long Bar – той самий бар, в якому колись був створений легендарний коктейль Singapore Sling. Відвідання цього бару з

дегустацією Сінгапурського Слінга – один з найпопулярніших атракціонів для туристів з усього світу. Протягом більше ста років цей романтичний готель міцно утримує лідируючі позиції серед найвідоміших готелів, входячи в десятку кращих готелів світу.

Цікаві також численні театри міста, що пропонують вистави на будь-який смак. Є традиційні – Театр Вікторії, Центр драми, «Калланг», «Блек Бокс», а також національні – «Вайанг», китайська вулична опера, малайський театр танцю.

Ділова частина Сінгапуру вражає десятками сучасних хмарочосів, через які Центральний район називають «Золотою підковою». Тут же, в гирлі річки Сінгапур, знаходиться величезна статуя «Мерлайон» (лева-риби), що є міським символом. Цей район є найстарішою частиною міста. Тут збереглися будівлі епохи британської колонізації, до яких входить парламент, Раффлс-готель. Неподалік розташований собор Св. Андрія та Президентський палац, який в колоніальному минулому був резиденцією правителя Сінгапуру.

Крім пізнавальної та розважальної сторін Сінгапуру, величезний інтерес для туристів представляє колосальна кількість різноманітних товарів та чудово організована торгівля. Крім широкого вибору, товари відрізняються дуже низькою ціною та високою якістю. Причому, не має значення, де робляться покупки – у величезних супермаркетах або в крихітних китайських крамничках. Держава здійснює дуже жорсткий контроль якості продукції та сервісу. У невеликих магазинах можна торгуватися, що дозволить знизити первинну ціну товару навіть на чверть. Для допомоги приїжджим уряд Сінгапуру регулярно видає спеціальні буклети та карти, що допомагають орієнтуватися в магазинах міста. Магазины є скрізь, але найбільш популярними вважаються «човнові» квартали Кларк Кі і Боут Кі на берегах річки Сінгапур, магазини на головній вулиці Орчард Роуд, Шопінг-центр в районі Вудлендс, Чайнатаун тощо.

Сінгапурці дбайливо зберігають свою історичну спадщину. Уздовж річки будували колись свої хатини перші поселенці. Зараз набережна річки Сінгапуру є тим самим місцем, де старе тісно перетинається з новим, зберігаючи при цьому свою чарівність. Найкращий спосіб помилуватися будинками на набережних –

вирушити на кораблику на прогулянку. Уздовж річки є кілька причалів Singapore River Cruise, де можна купити квиток і піднятися на кораблик, який є ще й зручним видом транспорту в Сінгапурі – водним таксі.

Набережна Boat Quay знаходиться в безпосередній близькості від ділового центру міста. В давні часи вона була жвавим ринком, де торгівля кипіла прямо з кораблів. Поступово річка Сінгапуру перетворювалася з торгового судноплавного русла в красиву берегову лінію, а історичні будівлі на сьогоднішній день були відреставровані. Зараз це – прогулянкова набережна і суцільна низка ресторанів, барів і пабів[26].

Дізнатися глибше про історію Сінгапуру допоможуть історичні пам'ятки та музеї країни. Пізнавальні, захоплюючі і сучасні національні музеї ознайомлять з багатою культурою і традиціями не тільки цього острова, а й усієї Південно-Східної Азії.

Музей азійських цивілізацій знаходиться в будівлі Empress Place Building, величому архітектурному спорудженні, побудованому в 60х роках XIX століття і отримав пізніше свою назву на честь королеви Вікторії. В її ж честь названі ще дві сусідні будівлі Victoria Concert Hall і Victoria Theatre, побудовані в кінці 19 – початку 20 століття у вікторіанському стилі. Будівля і експонати музею захоплюють своєю старовинною художньою цінністю, а організація експозицій, велика кількість інтерактивних можливостей для отримання цікавої інформації, вражають сучасністю і високими технологіями. У музеї знаходиться 11 тематичних галерей, в яких представлено 1300 артефактів, що відображають культуру і традиції країн Азії. Саме завдяки змішанню цих культур Сінгапур є таким незвичайним, чарівним і неповторним. Кожна галерея демонструє експонати, що відображають культуру якоїсь країни чи регіону Азії (Китаю, Індії, Шрі-Ланки, Малайзії, Індонезії, Філіппін, В'єтнаму, Камбоджі, Таїланду, острова Борнео)[30].

Одним з досягнень індустрії туризму можна вважати ресторани Сінгапуру, в яких уживаються східна екзотика і західний сервіс вищого класу. Поєднання культур і народів на сінгапурській землі відбилося й на різноманітності гастрономії міста. Зараз Сінгапур вважається однією з кулінарних столиць Сходу, тому

знайомство із кулінарними шедеврами Південно-Східної Азії – є обов’язковим заняттям під час подорожі до Сінгапуру. Однак сінгапурці не втрачають зв’язку з рештою світу, тому тут можна з легкістю знайти всі кулінарні стилі, причому не тільки східних, але й світових кулінарних шкіл. Є навіть страви російської кухні (ресторан «Шашлик»). Щоб іноземцям було простіше орієнтуватися в цьому різноманітті, випускаються спеціальні путівники. Існування одного з щорічних свят – липневого Кулінарного фестивалю – підтверджує все вище зазначене[26].

У цілому річний цикл Сінгапуру насичений святами, виставками, фестивалями та іншими подіями культури, що привертають увагу тисячі туристів. Найвідомішими з них вважаються Тайпусан – фестиваль віри і мужності (січень); Китайський Новий рік (лютий); Рамадан (друга половина лютого – початок березня); Міжнародний кінофестиваль (друга половина квітня); Фестиваль мистецтв (кінець травня - червень); «Великий розпродаж» (друга половина липня – перша половина серпня); День народження бога-мавпи (вересень); Фестиваль дев’яти богів (жовтень)[26].

Життя в Сінгапурі не зупиняється навіть вночі. Екзотична природа і національний колорит Китайського містечка, Маленької Індії, Орчард Роуд та інших районів постають у зовсім іншому світлі. Розвинена міська інфраструктура, сервіс в будь-який час доби дають можливість відкрити новий Сінгапур, який сильно відрізняється від того, що можна побачити вдень.

Система штрафів. З особистого досвіду слід зазначити, що Сінгапур жартома називають "Fine city" (гра слів з англ. мови, fine «прекрасний» і «штраф»). Згідно з цими штрафами заборонено провозити в громадському транспорті дуріан; смітити в громадських місцях; вживати їжу в громадських місцях; жувати жуйку в громадських місцях; висаджувати пасажирів з автомобіля на автобусній зупинці; запускати феєрверки в недозволених місцях; переходити вулицю в недозволеному місці; курити в громадських місцях, приміщеннях, в метро; плювати в громадських місцях. За більшість цих провин застосовується штраф від 500 SGD.

Існують порушення, за які можуть застосовуватися тілесні покарання: замах на вбивство; пограбування; крадіжка; згвалтування; вандалізм; проституція тощо.

Тілесні покарання можуть бути призначені чоловікам у віці від 18 до 50 років, в якості інструменту використовуються палиці з очерету, а за розповсюдження наркотиків в Сінгапурі передбачена смертна кара.

РОЗДІЛ 3. ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ В СІНГАПУРІ

3.1. Динаміка і структура в'їзних туристичних потоків

У 2018 Сінгапур прийняв 18,5 мільйона відвідувачів, що на 6,2% більше, ніж у 2017 році. Китай, Індонезія, Індія, Австралія та Японія, склали п'ятірку лідируючих країн-генераторів туристичних прибуттів до Сінгапуру. Доходи від туристичних прибуттів досягли 20,2 млрд. дол. США (+ 0,5%) в результаті збільшення витрат відвідувачів з цих країн повідомляє Рада з туризму Сінгапуру[31]. На рис. 3.1 зображено динаміку в'їзних туристичних потоків до країни з 2014 по 2018 роки. На рис. 3.1 зображено динаміку міжнародних туристичних прибуттів до країни та витрати туристів з 2014 по 2018 роки.

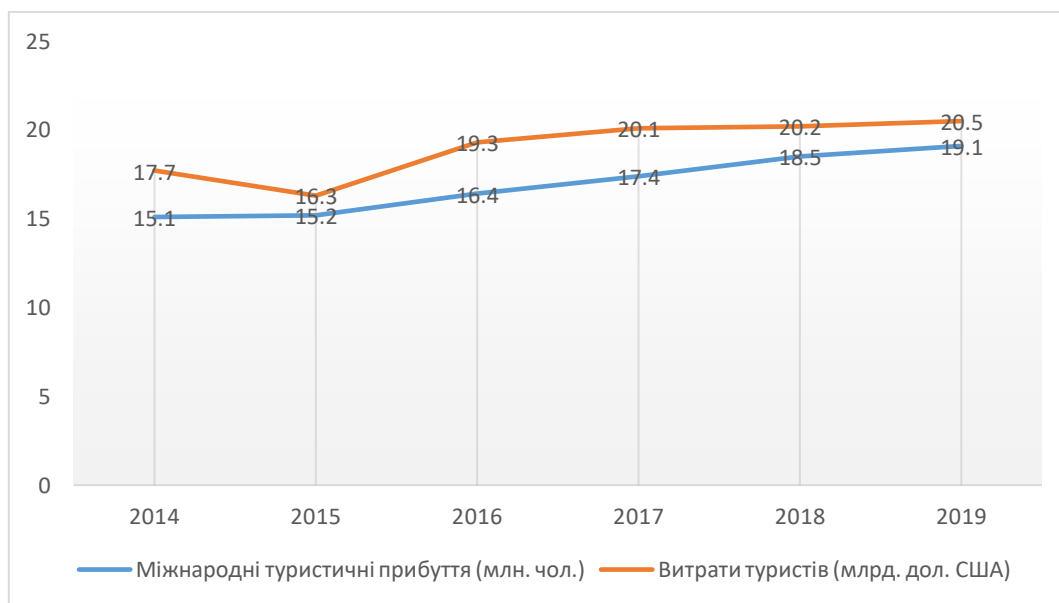

Рис. 3.1 Динаміка міжнародних туристичних прибуттів та витрати туристів у Сінгапурі.

Джерело: складено автором за даними [31]

Рада з туризму Сінгапуру повідомляє, що доходи від туристичної галузі в місті-державі скоротилися на 4,8% в першому кварталі 2019 року в порівнянні з аналогічним періодом 2018 го. Ця цифра впала до 20,5 млрд дол. США[31].

Зниження відбулося, незважаючи на невелике збільшення числа прибулих відвідувачів протягом звітного періоду. Відомості містяться в останньому щоквартальному звіт Раді про ефективність роботи туристичного сектора міста-держави. Дані показують, що витрати у всіх основних туристичних сегментах скоротилися, причому найбільше зниження було зафіксовано в секторі готельного бізнесу. Цей показник впав на 12% в порівнянні з аналогічним періодом минулого року.

Доходи. Китай також обігнав Індонезію, ставши країною-лідером у 2019 році зі 3 914 млн. SGD від туристичних витрат, що становить на 6% більше у порівнянні з 2018 роком. Індонезія та Австралія відзначає позитивний приріст в туристичних витратах з 3%, головним чином завдячуючи кількістю витрат на людину. Зменшились туристичні витрати туристів з Індії на 2% в порівнянні з 2018 році за рахунок зменшення туристів з цієї країни на 7%. Натомість збільшилась кількість туристів з Японії на 6% та витрати на 7% відповідно[31].

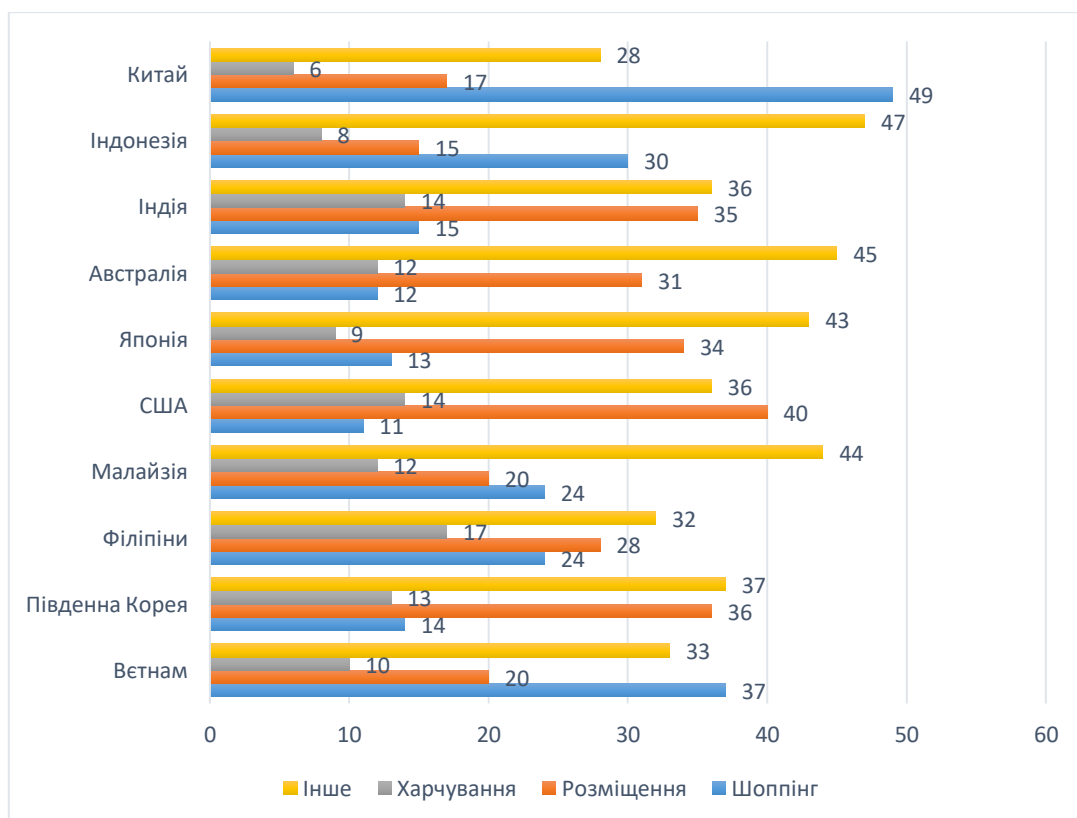

Рис. 3.2 Туристичні прибуття за компонентами. 10-ка країн-генераторів туристичних потоків до Сінгапуру

Джерело: складено автором за даними [31]

За заявою голови міського туризму Сінгапуру, на початку 2020 року число туристів в країну скоротилось на 20-25%. Це пов'язано зі спалахом коронавірусної хвороби в Китаї - основного постачальника туристів для Сінгапуру.

На частку Китаю припадало близько 20% туристичного потоку Сінгапуру. Китайські туристи займали перше місце серед відвідувачів країни, випереджаючи Індонезію і Індію. За словами голови туризму Сінгапуру, заборона Китаю на виїзні туристичні групи і прагнення Сінгапуру обмежити в'їзд громадянам Турести з інших країн також відкладають візити в Сінгапур і інші частини Азії в зв'язку зі спалахом коронавірусу і боязні ним заразитися.

3.2. Інфраструктурний чинник розвитку міжнародного туризму

Незважаючи на малі розміри, Сінгапур всесвітньо визнана країна, яка має привабливі умови для розвитку туристичної сфери. Завдяки грамотній економічній та інвестиційній політиці країна розвивається стрімкими темпами, і сучасний Сінгапур вже кілька років поспіль займає лідируючі позиції в світі в рейтингу інновацій. Країна посідає лідируюче місце серед Азійських країн та 17-те місце з 140-ка країн в світовому рейтингу Всесвітнього Економічного Форуму у сфері туризму, який досліджує країни з точки зору туристичної привабливості. Далекоглядність та інновації допомогли Сінгапуру перетворитися із сільськогосподарського острова з обмеженою площею в один із найбільш комфортних міст світу із населенням близько 6 мільйонів. Сінгапур прагне довготривалого економічного росту та досягає цієї цілі завдяки економічно стійким способам, мінімізуючи відходи та збільшуючи використання ресурсів.

В центрі цього процесу знаходяться інноваційні компанії, які створюють унікальні, економічно ефективні рішення проблем великих міст не тільки для локального використання, але й для іноземних ринків, використовуючи набутий досвід для розробки ефективних та екологічних рішень для глобального ринку.

Стратегічне положення Сінгапуру перетворило його в один із найактивніших портів та аеропортів світу. Прекрасну мережу логістики та ланцюга поставок до Азійсько-Тихоокеанського регіону підтримують 20 із 25 найбільших в світі компаній, що пропонують незалежні логістичні послуги, та близько 9000 місцевих компаній у сфері логістики та управління ланцюгом поставок. Вони допомагають веденню торгівлі на глобальному рівні – за допомогою власного портового управління PSA International та сінгапурського аеропорту Чангі.

Аеропорт Чангі був побудований в 1980-х в самій східній частині Сінгапуру. Це дозволяє літакам заходити на посадку над морем, знижуючи шумовий вплив на міську забудову. Також завдяки збільшенню території за рахунок земель, відвойованих у моря, аеропорт може розширюватися не займаючи територію міста. У 2019 Чангі скористалися 68,3 мільйона пасажирів; це на три мільйони більше, ніж роком раніше. Кожні 80 секунд в аеропорту злітає або приземляється літак. За останні 10 років пасажиропотік аеропорту збільшився в два рази, і за прогнозами число пасажирів буде рости з кожним роком. Аеропорт займає 16-е місце в списку найбільш завантажених пересадочних вузлів в світі. [32].

З початку відкриття у 1981 аеропорт пройшов великий шлях розвитку, в результаті чого його колекція має більш ніж 500 нагород [33]. На сучасному етапі аеропорт знаходиться під керівництвом Changi Airport Group, проте сам аеропорт Changi став корпоратизованим з 1 липня 2009 року [33].

Аеропорт Чангі сім років поспіль визнавали найкращим в світі на церемонії вручення нагород World Airport Awards. Серед його особливостей - величезна кількість розваг для пасажирів. У другому терміналі, який відкрився в 1990 році, є сад з орхідеями і соняшниками, цілодобовий безкоштовний кінотеатр, п'ять бізнес-лаундж і власний готель.

280 магазинів, кафе і ресторанів, кінотеатр IMAX в якому знаходиться 11 кінозалів, і навіть окремий готель на 130 номерів. В аеропорту Чангі комфортно буде пасажирам які летять через Сінгапур транзитом, і місцевим жителям, які зможуть приїхати сюди на обід, на шопінг і заради розваг. Дорога від центру міста до аеропорту займає 30 хвилин. А головною визначною пам'яткою комплексу став

водоспад Rain Vortex. Вода падає з висоти 40 метрів. Цей водоспад сьогодні був офіційно відкритий, і сьогодні ж його визнали найвищим критим водоспадом в світі. Дощова вода збирається на даху, а потім потужним потоком падає вниз. Надлишки дощової води зберігаються в спеціальних резервуарах, і ця вода йде на зрошення дерев в гігантському парку який розбили під куполом аеропорту. Це "лісова долина", яка розміщена на чотирьох терасах і займає площу в 72000 квадратних метрів. Пасажири прилітають в термінал 1, 2 і 3 неодмінно потраплять в новий комплекс. Тут же кожен може залишити багаж і речі в спеціальних камерах зберігання. (Додаток Ж)

«Singapore Airlines» - це національний авіаперевізник Сінгапуру і найбільша за кількістю рейсів, розмірами повітряного флоту і чисельності співробітників авіакомпанія в країні. Для багатьох, хто літав рейсами цієї авіакомпанії, її сервіс асоціюється з королівським комфортом. У компанії немає бюджетних перельотів, і за квиток на літак потрібно буде викласти чималеньку суму. Але те обслуговування, яке ви отримаєте на борту, перевершить всі ваші очікування, незалежно від класу, якому ви віддасте перевагу при перельоті. Недарма Singapore Airlines вже який рік поспіль входить в обмежену кількість кращих світових авіаперевізників.

Повітряний флот компанії включає в себе тільки найсучасніші літаки, салони яких обладнані нестандартним чином. Пасажирам «сінгапурських авіаліній» пропонуються не тільки традиційні посадочні місця економ- і бізнес-класу, а й цілі сьюті з великим кріслом-ліжком, що нагадують комфортні номери в готелі[34].

Однією з найкращих транспортних систем світу по організації вважається система громадського транспорту Сінгапуру. До основних видів сінгапурського громадського транспорту можна віднести автобуси, метро і таксі.

Автобуси в Сінгапурі - кращий спосіб пересування по місту в ті місця, куди не доходить метро. Тому щодня понад 3-х мільйонів чоловік використовують даний вид громадського транспорту. За автобусне сполучення відповідають дві основні компанії - це SMRT і SBS Transit, автобусний парк яких налічує близько 3-х тисяч

одиниць транспорту. Більшість регулярних автобусів працює з 5:30 ранку до півночі щодня. Інтервал між ними становить від 5 до 30 хвилин.

У Сінгапурі існує кілька видів автобусів:

- Магістральні автобуси. Це один з найбільш зручних і приємних способів досліджувати чарівні вулиці міста. Всього налічується 300 туристичних автобусів, що здійснюють більше 3-х мільйонів поїздок щодня. Усі туристичні автобуси класу комфорт обладнані кондиціонером.
- Автобуси допоміжних ліній. Даний вид автобусів здійснює рейси від автобусних розв'язок і станцій метро в навколишні промислові зони і мікрорайони.
- Автобуси преміум класу. Автобуси даного класу роблять рейси між основними мікрорайонами і центральним діловим районом або бізнес-парками в години пік вранці. Розроблено такі рейси, щоб жителі Сінгапуру в години пік могли з легкістю дістатися на роботу. Варто відзначити, що поїздка в автобусі преміум класу обійдеться набагато дешевше поїздки на таксі.
- Приватні рейсові автобуси. Пропонують широку мережу рейсів по визначних пам'ятках, цікавих місцях міста, включаючи ділові райони, лікарні і житлові мікрорайони. Дані автобуси дозволять заощадити час при подорожі по місту і ознайомленні з його архітектурою та історією.
- Нічні автобуси. Відпочити в вихідний день - це святе. А при цьому ще повернутися додому на громадському транспорті - це мрія, яка втілена в реальність і доступна жителям і гостям Сінгапуру. Працюють нічні автобуси по п'ятницях, вихідним і напередодні державних свят. Всього в Сінгапурі 13 нічних автобусних маршрутів, що зв'язують головні розважальні та житлові мікрорайони міста, з яких 7 рейсів компанії SMRT Nightrider, що здійснюють рейси з 11:45 Ввечері до 3:45 ранку, і 6 рейсів компанії SBST Nite Owl, що діють з 00:00 до 2:00 ранку[36].

Метро Сінгапуру. Система швидкісного транспорту (англійська назва Mass Rapid Transit) являє собою систему ліній сінгапурського метрополітену, яка формує основну частину залізниць міста і охоплює всю територію юрисдикції. Тільки 33 станції з 69 розташовані під землею. Всі станції метро забезпечені ескалаторами, на підземних станціях є туалет і вертикальний ліфт, а зал очікування від шляхів

відділений скляною стіною, що відкривається після прибуття поїзда на свою платформу. Варто відзначити той факт, що даний вид транспорту виступає головним транспортом всієї країни! (Додаток 3)

Морський торговий порт. Порт Сінгапуру відіграє значну роль в економіці цього невеликого за площею, але важливого в транспортному плані держави. Географічне розташування порту Сінгапуру підвищує конкурентоспроможність країни в порівнянні з іншими портами регіону та вважається одним з найактивніших портів у всьому світі. Порт Сінгапуру знаходиться на одному з найважливіших перехресть світових морських і повітряних комунікацій, що проходять між Індійським і Тихим океанами, та є великим центр нафтопереробної та судноремонтної промисловості в Південно-Східній Азії. Він може приймати більше 25,6 млн. контейнерів на рік, а з кожним роком ця цифра лише зростає. За підрахунками фахівців, на кожного жителя Сінгапуру доводиться більше п'яти контейнерів, враховуючи той факт, що двадцять років тому цифра була майже в шість разів менше [35]. Основним операторів порту є PSA International, який знаходиться в державній власності та займає п'ять з шести терміналів порту.

Порт Сінгапуру входить до чотирьох найбільших у світі портів, поряд з Гонконгом, Роттердамом і Шанхаєм, вражаючи своїми масштабами загальною площею перевищуючи 600 гектар. У порту встановлено 172 портових крана та більше п'ятдесяти контейнерних причалів. До порту веде приблизно 200 торгових маршрутів, причому, за абсолютною величиною тоннажу суден він утримує перше місце в світі з 1997 року, а за вантажообігом утримував перше місце до 2005 року, коли його обігнав за цим показником порт Шанхая. Сінгапурський порт обладнаний причалами для суден різного типу, обслуговує 250 регулярних ліній і щодоби приймає близько 150 суден. Більш того, цей міжнародний порт співпрацює з 123 країнами світу, тобто приблизно з 600-ми портами. За даними фахівців, приблизно 7% усіх контейнерних перевезень проходить саме через Сінгапур [35].

Науково-технічний прогрес не обійшов і готелі в Сінгапурі. Якщо для нас готелі з роботами це диво, то у «місті майбутнього» це вже звичайна практика.

Готель «YOTEL». Сучасний новий готель з космічним інтер'єром. Номери невеликі, але все дуже компактно і продумано. У номері є все необхідне. Ліжко легко складається в диван. Ванна з приголомшливим панорамним склом - приймати душ, напевно, одне задоволення. Найбільше вразило обслуговування в номерах. Можна замовити воду, рушники з доставкою в номер, і доставлять це роботи! Ще в цьому готелі дуже швидка реєстрація по прибуттю. Реєстрація проходить на спеціальній інтерактивній стійці і займає всього 1 хвилину. (Додаток І)

Готель «MET A Space Pod» - це не зовсім готель, насправді це готель капсульного типу із загальною ванною кімнатою. Судячи з відгуків, в готелі все нове, капсули відмінні і просторі. Дуже сучасне і зручне оснащення. Кожна капсула індивідуально вентильована, так що жарко не буде і чужі армати діставати теж не будуть. Освітлення в капсулі можна міняти, є кілька варіантів. Сніданки в готелі хороші. У капсулі є телевізор[37]. (Додаток ІІ)

Перетворення Сінгапуру в фінансовий центр багато в чому залежало від його ролі і місця в міжнародній торгівлі. Цьому сприяв і ряд вжитих урядом заходів:

- створення надійної системи регулювання. До 1971 року регулювання фінансового сектора і проведення грошово-кредитної політики здійснювалися Мінфіном, після чого було створено Валютне управління Сінгапуру, яке стало відповідати за грошово-кредитну політику, нагляд за фінансовим сектором і його розвиток;
- залучення іноземних банків і фінансових установ з хорошою репутацією для фінансової діяльності на регіональному та міжнародному рівнях;
- прийняття ліберальної імміграційної політики для найму кваліфікованих іноземних фахівців;
- створення розвиненої інфраструктури, в тому числі ефективної телекомунікаційної, транспортної мережі, що зв'язує регіон з Європою і США;
- підвищення доступності та ефективності додаткових для фінансового сектора послуг, зокрема юридичних і бух. обліку;
- усунення з 1978 року валютного контролю для забезпечення вільного руху капіталу [38].

В кінці 1997 року уряд Сінгапуру прийняв рішення про реформування фінансового сектора країни з метою підвищення конкурентоспроможності і, насамперед, у боротьбі зі своїм основним конкурентом – Гонконгом. Реформи передбачають збільшення розміру державних коштів, зняття контролю за брокерськими ставками, стимулювання банківських злиттів і підвищення ступеня розкриття банківської інформації до прийнятого в США рівня. Схвалена також пропозиція, що дозволяє пов'язаним з урядом компаніям та органам управління запозичувати на борговому ринку в рамках програми створення азійського центру з торгівлі борговими інструментами.

Сінгапур входить до числа не тільки азійських, а й світових фінансових центрів, саме тому діяльність уряду країни спрямована на підвищення його конкурентоспроможності.

3.3. Проблеми та перспективи розвитку туристичної індустрії Сінгапуру. Роль досвіду Сінгапуру в розвитку туризму для України

Своє благополуччя країна створила винятково завдяки впровадженню правильної політики, внаслідок якої вдалося стимулювати потужний розвиток туристичного потенціалу, а потім акумулювати все це і направити на розвиток держави.

Сінгапур перетворився на країну майбутнього через створення неперевершеного та ідеального іміджу для країни як туристичної дестинації, стратегічному розташуванню, відмінну інфраструктуру та всесвітньо визнаному статусу як центра туристичних прибуттів. Тим не менш, деяким туристам не до вподоби жорсткі вимоги та правила, наявні в країні, а космічні штрафи деяким з них навіть псують відпочинок. Крім того, є перешкоди, спричинені стрімким розвитком, які в свою чергу знижують туристичну привабливість Сінгапуру. Спробуємо виокремити найголовніші та найгостріші **проблеми** для розвитку туристичної галузі, які постають перед країною з ідеальним туристичним іміджем:

●обмежена територія. Найбільшим вразливим місцем Сінгапуру є мала площа країни. Виступаючи в якості карликової країни, Сінгапур не має власних ресурсів та має проблему невеликої обмеженої території. На відміну від Китаю та інших великих країн світу, Сінгапур має змогу приймати обмежену кількість туристів, що з часом може вплинути на туристичні показники. Хоча на даний момент розвитку Сінгапур в змозі керувати майже 6-ти мільйонним населенням одночасно з потужним напливом туристів, проте очікується, що у майбутньому туристичні прибуття збільшуватимуться, що може стати причиною дискомфорту як для місцевого населення, так і для туристів. Як наслідок обмеженої території можуть створюватися й інші проблематичні аспекти: промислові забруднення (хоча країна проводить успішну кампанію щодо усунення цієї проблеми), обмежені запаси прісної води, проблеми утилізації відходів, а також сезони смоги та дим в результаті пожеж в лісах Індонезії. Забруднення повітря, шум від автомобілів стали серйозними проблемами, проте уряд проводить досить успішну сувору політику в галузі використання особистого транспорту;

●обмежені природні ресурси. У Сінгапурі немає природних ресурсів в т.ч. і води, яка імпортується з Малайзії за договором, підписаним на 100 років (до 2061 року), тому Сінгапур залежить від інших країн в області енергетики та водопостачання, що робить його одним з найдорожчих міст світу за витратами на комунальні послуги, що також впливає на туристичну цінову політику;

●несприятливі погодні умови. Беручи до уваги той факт, що острів знаходиться біля екватора, тому клімат в Сінгапурі майже одноманітний і дуже вологий. Вологість складає від 70% до 90%, а клімат відноситься до екваторіального. Середня температура повітря – 26 градусів вище нуля протягом всього року. Через різку зміну клімату (особливо якщо ви летите із зими в літо) організм потребуватиме акліматизації. Сезон дощів, властивий всім тропічним країнам, в Сінгапурі триває недовго, всього лише з кінця листопада по перші числа січня. У цей час клімат Сінгапур характеризується північно-східними мусонами, які приносять з собою сильні затяжні зливи. У цю пору року вологість на території країни досить висока, тому відпочинок в сезон дощів у туристів особливою

популярністю не користується. Однак в горах клімат Сінгапуру значно сухіший, саме тому цей час популярний серед туристів для відвідування віддалених буддистських монастирів та ознайомлення з незвичайною природою, адже в цей час основна хвиля туристів спадає;

- Singlish. Англійська мова широко поширена в Сінгапурі. Однак ви можете знайти сінгапурців, які спілкуються сінгапурською англійською. Singlish походить від англ..Singapore та English. Singlish запозичує терміни з китайської, малайської та тамільської мов. Сінгапурська англійська не використовується у бізнес середовищі, презентаціях, зустрічах і співбесідах, але якщо аудиторія переважно складається з місцевих жителів, Singlish часом використовується для побудови відносини та привносить гумору у розмову. Часто мешканці Сінгапуру у повсякденному житті розмовляють швидко, застосовуючи різний сінгапурський акцент, який надзвичайно важко зрозуміти туристу та потребує часу і практики.

- збільшення регіональної конкуренції. Регіональна туристична арена набирає надзвичайних обертів у сфері конкуренції, що стосується туристичних інвестицій. Макао та Південна Корея вже оголосили заплановане відкриття нових курортів, Бангкок проводитиме нічні вуличні змагання з Формули 1, а Universal Studios планує вчасне відкриття парку розваг у Південній Кореї та Шанхаї. Більш того, більшість з цих конкурентів наслідують приклад вже існуючих розваг Сінгапуру, саме тому країні необхідний потужний план розвитку, щоб мати змогу втримати почесне звання країни-лідера туристичної індустрії.

Відповідно до Стратегічного плану АСЕАН по туризму на 2016-2025 рр. планується що регіон стане «якісним туристичним напрямком, який пропонує унікальний, різноманітний досвід для відвідувачів АСЕАН, і буде прагнути до відповідального, стійкого та збалансованому розвитку туризму». План включає в себе розробку туристичних продуктів АСЕАН, розширення зв'язків і регіональної маркетингової програми АСЕАН [39]. Одним з важливих кроків, що сприятиме поліпшення туризму в регіоні, є рамкова угода АСЕАН про спрощення транскордонних перевезень пасажирів автомобільним транспортом (СВТР),

підписана в 2018 році. Ця домовленість сприятиме об'єднанню транскордонних перевезень а також буде сприяти наземним поїздкам між державами АСЕАН.

Поради та рекомендації. Для вирішення деяких з цих питань Сінгапуру варто звернути увагу на туристичні ринки, які знаходяться в стані активного розвитку та впливають на туристичну індустрію країни, генеруючи найбільші цифри та прибуття, а саме на Китай, Індію, Малайзію, Індонезію. Для покращення туристичних показників необхідно бути впевненим, що туристи з цих країн почуватимуться комфортно подорожуючи до Сінгапуру, та матимуть привілеї у вигляді спрощеного візового режиму. Крім того, створюючи новіший та ще більш унікальний туризм з перспективами розвитку як освітній та медичний, Сінгапур матиме змогу ще більше привабити потенційних споживачів, особливо з Китаю та регіону Південно-Східної Азії, де ці види туризму користуються великою популярністю.

Крокуючи в ногу з туристичним розвитком регіону, Сінгапуру слід позиціонувати себе як ще більшу інтегровану частину розширеного туристичного простору. Для досягнення цього, необхідно покращити відносини з ринками, які генерують найбільші туристичні потоки. Уряд і приватний сектор має покладати подвійних зусиль для співпраці зі своїми закордонними партнерами щодо розвитку та маркетингової кампанії.

Ще більшої уваги та підтримки слід надати розвитку знаменитим експериментальним атракціям в Сінгапурі. Саме це допоможе відвернути увагу туристичних споживачів від конкурентних ринків. До цього списку можна віднести розширення та оновлення вже існуючих перспективних туристичних продуктів, наприклад острів Сентоса, Ботанічний сад та Зоопарк. Слід прикласти зусиль для того, щоб Орчард роуд перетворити на вулицю для шоппінг світового класу.

Слід покращити сінгапурські умови комерційної праці для ще більш сприятливої роботи для місцевих та міжнародних туристичних бізнесів, які розташовані в Сінгапурі з метою розвитку, створення нових концептів та ідей продукту, а також для ефективного розвитку. Креативність має бути беззаперечно підтриманою, адже унікальні місця є головною причиною успіху серед туристів.

Туристичний досвід Сінгапуру для України.

Приклад Сінгапуру є надзвичайно корисним з точки зору розвитку країни та покращення економіки за короткий проміжок часу. Наша Україна не аби як потребує змін, тому наведемо деякі сінгапурські приклади, які можуть стати зразком для наслідування та успішного використання на туристичному ринку України:

- Рада з туризму Сінгапуру. У 1964 році була створена Рада з туризму Сінгапуру (Singapore Tourism Board), яка на даний час здійснює контроль за всіма аспектами туризму, включаючи виділення ресурсів та коштів, а також довгострокове планування. Саме завдяки Раді з туризму, що знаходиться під керівництвом Міністерства торгівлі та промисловості Сінгапуру, туристична індустрія країни зазнала такого успіху. Створена Рада з туризму займається виключно туристичними питаннями, що, як наслідок, допомагає у розвитку економіки Сінгапуру. Разом із маркетинговими завданнями вона також відіграє важливу роль в економічному розвитку Сінгапуру та розвитку економічного сектору. Рада з туризму прагне підтримати розвиток туризму як головного економічного напрямку за допомогою довгострокового стратегічного планування та відносинам з приватними та громадськими зацікавленими сторонами. Метою виступає створення визначних та інноваційних ідей, які туристи змогли б оцінити за найвищими позитивними оцінками; тісне співробітництво з торгівельною індустрією таким чином, щоб відвідувачі назавжди запам'ятали Сінгапур як унікальну та конкурентоздатну дестинацію. Створення подібної ради в Україні та використання аналогічних стратегій значно полегшило б розвиток туристичної галузі українського ринку, що в найкоротші терміни перетворило б Україну на одну з найпривабливіших туристичних дестинацій світу;

- Транспортна інфраструктура. Завдяки надзвичайно зручній інфраструктурі туристи проводять час в Сінгапурі із ще більшим задоволенням. Ідеальні дороги, транспортна доступність, швидкість пересування, відсутність заторів – все це впливає на загальне враження про країну. Слід також зазначити, що перевагами Сінгапуру як туристичної дестинації є доступність дешевих авіаперевізників, таких

як AirAsia, Jetstar, Tiger Airways, за допомогою яких порівняно за невеликі кошти можна практично у будь-який зручний час здійснити поїздки до країни. Україні варто взяти на озброєння успішний приклад сінгапурської інфраструктури та запровадити в життя.

- Навколишнє середовище. Крім правильного харчування, Сінгапур може похвалитися й екологічно чистим навколишнім середовищем. Сінгапур активно пропагує здоровий спосіб життя, саме тому всі харчуються свіжими овочами та рисом, які багаті поживними речовинами. Крім прихильності до правильного харчування, тут заборонено курити у громадських місцях, адже для цього є спеціально огорожені місця. Особливо запам'ятовується, що всі хмарочоси-новобудови в зелені, з деревами на дахах і на поверхах. Виявляється, що існує закон, згідно якого під час будівництва будь-якої будівлі забудовник зобов'язаний розмістити на будівлі стільки дерев, скільки було вирубано в процесі будівництва. Геніально і просто. Як розповідають, будівельні компанії не цілком строго слідують букві закону – і висаджують набагато більше дерев, ніж того вимагає держава. В результаті навколишній пейзаж прикрашають абсолютно шалені споруди зі скла, бетону і маси зелені. Саме так просте озеленення утримує і притягує туристів, таким чином і покращуючи економічний стан країни. В Україні існує схожий закон, проте, як бачимо, його ніхто не дотримується, на відміну від Сінгапуру.

- Залучення інвестицій. Працюючи через свої регіональні відділення, Рада з туризму Сінгапуру приваблює і полегшує інвестиції іноземних туристичних компаній, які мають на меті залучити інвестиції в туризм Сінгапуру.

- Довгострокове стратегічне планування. Рада з туризму Сінгапуру проводить регулярне сканування туристичного середовища та аналіз тенденцій для отримання результатів щодо зовнішніх та внутрішніх перспектив, які дозволятимуть сформулювати довгострокові стратегічні плани розвитку і підтримки зростання туристичного сектора;

- Візова доступність. Спрощений візовий режим для більшості країн світу робить країну ще більш привабливою для туристів, яким більше не треба витратити

час на оформлення візових формальностей. Ось наприклад українцям лише потрібне стандартне фото для документів в електронному форматі, ксерокопія закордонного паспорту, бронювання готелю та авіа білет та заповнена анкета. Всі ці документи надсилаються довіреним партнерам Посольства Сінгапуру. Середній термін очікування візи – 2-3 дні, яку в результаті необхідно мати з собою в роздрукованому вигляді та пред'явити на паспортному контролі вже в Сінгапурі безпосередньо.

Зазначимо, що у 2010 році Лі Куан Ю приїжджав в Україну, зустрівшись з лідерами країни, читав лекції для економістів. Саме тоді він зазначив: «Вашій державі потрібно 10 років, щоб зробити те, чого досягли ми ... Це станеться, якщо ви створите такі умови, які змусять інвесторів повірити в надійність вашої системи, щоб вони залишилися в Україні на тривалий час»[40].

Зараз про таке говорити не доводиться, причина криється в корупції чиновників, їх бажанні працювати тільки на власну кишеню, а не на державу. Україна багата на землі, вугілля, ліси, моря і річки, проте немає найважливішого – довіри людей до влади. Сінгапурці пішли за своїм лідером, почали елементарно дотримуватися законів, адже люди бачили, що голова уряду теж їх дотримується і не шукає для себе привілеїв, народ усвідомив, що закон працює. Держава дбає про людське здоров'я, освіту, побут, надаючи реальні перспективи для розвитку. З цього виходить, що бути дотримуватися законів – вигідніше, ніж красти та шукати інші легкі шляхи збагачення. Не страх, а довіра людей до уряду і бажання чиновників розвивати державу створили те, що зараз називаємо «сінгапурським дивом».

Серед туристичних компаній, які пропонують тури до Сінгапуру можна виділити такі:

- Join UP.
- Travel Professional Group (TPG)
- Coral Travel
- TUI

Вище вказані компанії пропонують своїм клієнтам різноманітні тури в Сінгапур : для любителів смачного відпочинку та смакових вишукувань - "Гастрономічна подорож по Сінгапуру", яка задовольнить всі мрії гурмана; для мандрівників з дітьми ми пропонуємо захоплюючу подорож у світ дитинства, мрії і фантазії; для любителів подорожей по воді-щоденні запаморочливі круїзи в місто контрастів із зустрічю з мальовничою його частиною; для максималістів є пропозиції комбінованих турів, в яких можна побувати відразу в двох країнах, наприклад в Сінгапурі і в Малайзії.

Досвід Сінгапуру є надзвичайно повчальним та слугує прикладом успішної політики щодо збереження міжнаціонального миру в багатонаціональній державі, ефективної боротьби з корупцією, вмілого залучення іноземних інвестицій, високого рівня охорони здоров'я та освіти, надзвичайно мудрої соціальної інженерії та державного управління.

Для України досвід Сінгапуру – це приклад, який демонструє унікальне та успішне поєднання сильної політичної влади і значних економічних свобод, вміння відстоювати власну ідентичність в успішному протистоянні ідеологічному натиску. Незважаючи на значну відстань та величезну різницю між нашими країнами, досвід Сінгапуру може бути надзвичайно корисним і для України.

Відповідно до Стратегічного плану АСЕАН по туризму на 2016-2025 рр. планується що регіон стане «якісним туристичним напрямком, який пропонує унікальний, різноманітний досвід для відвідувачів АСЕАН, і буде прагнути до відповідального, стійкого та збалансованому розвитку туризму». План включає в себе розробку туристичних продуктів АСЕАН, розширення зв'язків і регіональної маркетингової програми АСЕАН.

ВИСНОВКИ

У результаті виконаної роботи вдалося досягти поставлених завдань. Зокрема, у першому розділі було проаналізовано теоретико-методичні основи міжнародного туризму та особливості форм його організації на міжнародному та національному рівні. Міжнародні туристичні відносини є комплексними, тому що вони впливають на міждержавні відносини, регульовані нормами міжнародного публічного права: відносини іноземних юридичних осіб, регульовані нормами міжнародного приватного права; відносини, що виникають при туристичному обміні, що не обмежуються межами однієї з держав-учасників і підлягають цивільно-правовому регулюванню. У даній сфері виникають проблеми, пов'язані з застосуванням нормативно-законодавчих документів. Їхня наявність у міждержавних туристичних договорах визначає не тільки особливості цих відносин, але і велику складність договірно-правової регламентації.

В результаті дослідження було виявлено роль туризму в зовнішній торгівлі послугами країн АСЕАН за основним чинниками зростання кількості туристичних прибуттів та причини популярності регіону АСЕАН:

- Авіа доступність;
- Прикордонні контрольно-пропускні пункти;
- Безвізовий доступ;
- Збільшення середнього класу АСЕАН;
- Потужні маркетингові кампанії;
- Ділові поїздки і MICE;
- Сильний розвиток продукту.

У результаті вивчення впливу міжнародного туризму на національну економіку визначено, що туризм є важливим економічним сектором в більшості країнах світу, зокрема, Сінгапуру. Прямий внесок туризму до ВВП відбиває внутрішні витрати на туристичну індустрію так само, як і урядові витрати на туристичні послуги, такі як культурні чи рекреаційні.

Прямий внесок туризму в ВВП вираховується з виходу таких туристичних послуг як готелі, авіап перевезення, туристичні агенції та послуги дозвілля, що працюють нап ряму з туристами. Прямий внесок у ВВП вираховується з повних внутрішніх витрат закупівель зроблених внутрішнім сектором туризму.

В ході роботи дослідженно проблеми та перспективи розвитку міжнародного туризму в країні. Сінгапур перетворився на країну майбутнього через створення неперевершеного та ідеального іміджу для країни як туристичної дестинації, стратегічному розташуванню, відмінну інфраструктуру та всесвітньо визнаному статусу як центра туристичних прибуттів. Тим не менш, деяким туристам не до вподоби жорсткі вимоги та правила, наявні в країні, а космічні штрафи деяким з них навіть псують відпочинок. Крім того, є перешкоди, спричинені стрімким розвитком, які в свою чергу знижують туристичну привабливість Сінгапуру. Визначено найголовніші та найгостріші проблеми для розвитку туристичної галузі, які постають перед країною: обмежена територія, обмежені природні ресурси, несприятливі погодні умови, Singlish, збільшення регіональної конкуренції.

Проаналізувавши динаміку та структуру туристичних потоків до країни, п'ятірку лідируючих країн-генераторів туристичних прибуттів до Сінгапуру склали Китай, Індонезія, Індія, Австралія та Японія. За останні роки спостерігається позитивна динаміка міжнародних туристичних прибуттів та доходів від туризму в країні. Проте, на початку 2020 року число туристів в країну скоротилось на 20-25%. Це пов'язано зі спалахом коронавірусної хвороби в Китаї - основного постачальника туристів для Сінгапуру.

У результаті роботи визначено можливості використання досвіду Сінгапуру для України – це приклад, який демонструє унікальне та успішне поєднання сильної політичної влади і значних економічних свобод, вміння відстоювати власну ідентичність в успішному протистоянні ідеологічному натиску Незважаючи на значну відстань та величезну різницю між нашими країнами, досвід Сінгапуру може бути надзвичайно корисним і для України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міжнародні рекомендації зі статистики туризму, 2008, – Нью-Йорк, Мадрид: ООН, ЮНВТО, 2018;
2. Александрова А.Ю. Міжнародний туризм / А.Ю. Александрова. – М.: КноРус, 2010. – 464 с.
3. World Tourism Barometer January 2020. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/s3fs-public/2020>
4. The Importance of Travel and Tourism [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/Alina/Downloads/EIR_2020_Importance_of_Travel_and_Tourism_Infographic.pdf
5. Казаков, С. П. Влияние социальных медиа на поведение потребителей в индустрии гостеприимства и в туризме: монография / С.П. Казаков. – М.: ИЦ РИОР, НИЦ ИНФРА-М, 2016. – 98 с.
6. Современный туризм: актуальные проблемы и перспективы: монография / под общ. ред. С. В. Дусенко. – М.: РГУФКС-МиТ, 2016. – 238 с.
7. Международный туристский бизнес: практика, проблемы, перспективы: монография / А. Д. Чудновский [и др.]; отв. ред. А. Д. Чудновский. – М.: Издательский дом ГУУ, 2017. – 221 с.
8. Александрова, А. Ю. Актуальные тенденции развития сферы туризма в глобальных городах мира / А.Ю. Александрова // Современные проблемы сервиса и туризма. – 2015. – Т. 9. – № 2. – С. 5-13.
9. Офіційний сайт UNWTO [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www2.unwto.org/ru> (дата обращения: 20.01.2019).
10. Щербакова, С. А. Международный туризм. Экономика и география / С. А. Щербакова. – М.: Финансы и статистика, 2017. – 144 с.
11. Association of Southeast Asian Nations. Офіційна сторінка. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.asean.org/>
12. Statistics on Telecom Services for 2018 (Jul - Dec). Infocomm Development Authority of Singapore. <http://www.ida.gov.sg/Infocomm-Landscape/Facts-and->

Figures/Telecommunications/Statistics-on-Telecom-Services/Statistics-on-Telecom-Services-for-2014-Jul-Dec

13. The World Travel & Tourism Council (WTTC). Travel and Tourism. World Economic Impact 2018. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.wttc.org/>

14. South East Asia Annual Research: Key Highlights, 2020. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <file:///D:/DOWNLOADS/CHROME/SouthEastAsia2020.pdf>

15. The World Travel & Tourism Council (WTTC). Travel and Tourism. Economic Impact 2019 Singapore. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.wttc.org/media/files/reports/economic%20impact%20research/country%20reports/singapore2019.pdf>

16. ASEAN Visitor Arrivals Dashboard. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://data.aseanstats.org/dashboard/tourism>

17. ASEAN statistical yearbook, 2019. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://www.aseanstats.org/wp-content/uploads/2020/01/ASYB_2019.pdf

18. UNWTO World Tourism Barometer, 2020. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/wtobarometerrus.2020.18.1.1>

19. Association of Southeast Asian Nations. Офіційна сторінка. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.asean.org/>

20. Шаблий О. География: миры, регионы, концепты /О. Шаблий. – М.: Просвещение, 2004. – 740 с.

21. Алаев Э. Б. Социально-экономическая география: Понятийно-терминологический словарь / Э. Б. Алаев. – М.: Мысль. – 1983. – 290 с.

22. Барчуков И. С. Методы научных исследований в туризме : учеб. пособие для вузов / И.С. Барчуков. – М.: Издательский центр «Академия», 2008. – 224 с.

23. The Travel & Tourism Competitiveness Report 2019 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <file:https://www.weforum.org/reports/the-travel-tourism-competitiveness-report-2019>

24. Travel & Tourism economic impact from COVID-19. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://wttc.org/COVID-19>

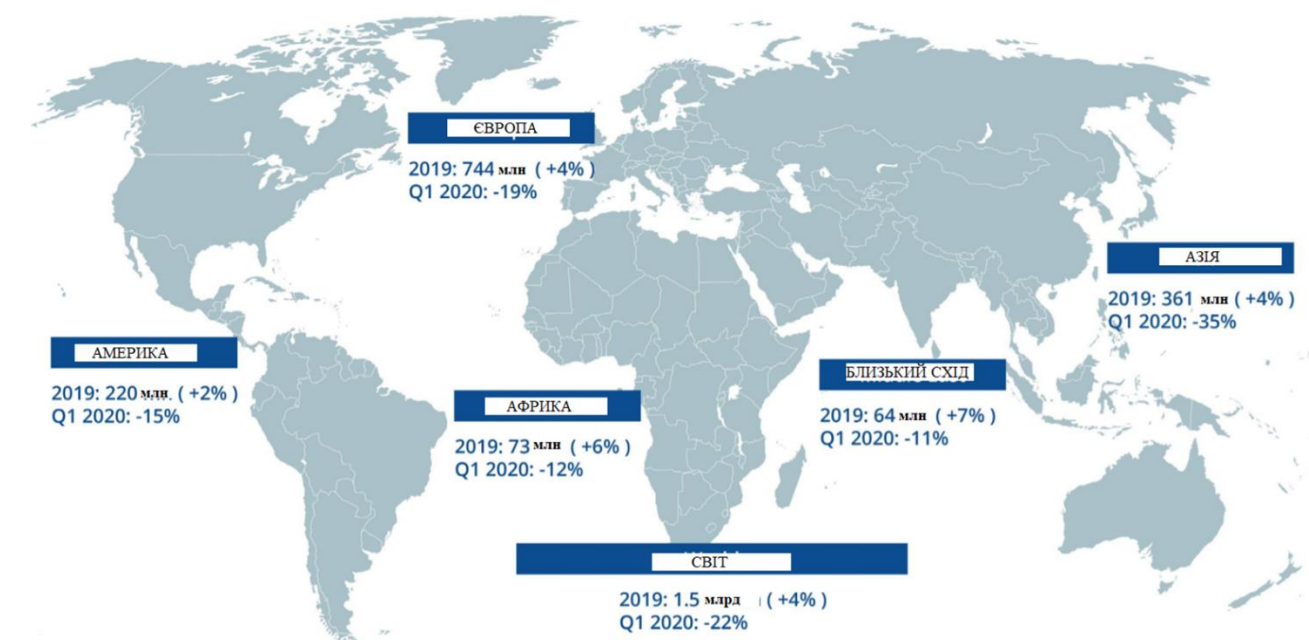
25. Marina Bay Sands Hotel Singapore. Офіційна сторінка готелю. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.marinabaysands.com/>
26. Офіційна сторінка туристичного бренду Сінгапуру. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.yoursingapore.com/>
27. Wildlife Reserves Singapore Group. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.birdpark.com.sg/>
28. Sentosa. The state of fun. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.sentosa.com.sg/en/>
29. Raffles Hotels & Resort Site Map. Singapore. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.raffles.com/singapore/>
30. Asian Civilizations Museum. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.acm.org.sg/home/home.html>
31. Singapore Tourism Board_Annual Report 2019-2020.pdf [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.stb.gov.sg/content/dam/stb/documents/annualreports/Singapore%20Tourism%20Board_Annual%20Report%202019-2020.pdf
32. Д.М. Стеченко, І.В. Безуглий, Н.П. Турло, С.М. Мархонос. Управління регіональним розвитком туризму: Навч. посіб. Рекомендовано МОН / За ред. Д.М. Стеченко. – К., 2012. – 455 с.
33. Офіційна сторінка Міжнародного аеропорту Чангі. Факти та статистика [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.changiairport.com/our-business/about-changi-airport/facts-statistics>
34. Singapore Airlines [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.airlines-inform.ru/world_airlines/singapore_airlines.html
35. Офіційний сайт управління портом Сінгапуру. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.mpa.gov.sg/>
36. Транспорт Сингапура [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.tourister.ru/world/asia/singapore/city/singapore/publications/416>
37. 10 необычных отелей Сингапура [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://life-trip.ru/neobychnye-oteli-singapura>

38. Monetary Authority of Singapore. Офіційна сторінка Грошово-кредитного управління Сінгапуру. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.mas.gov.sg/>

39. ASEAN Tourism Strategic Plan 2016-2025. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://aec.utcc.ac.th/wp-content/uploads/2016/08/Asean-Tourism-Stratgic-Plan-2016-2025.pdf>

40. Social Development Network. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://app.sdn.sg/>

Вплив COVID-19 на туристичні прибуття у І кварталі 2020рр.

Основні етапи дослідження розвитку міжнародного туризму на
національному рівні

1 етап	ПІДГОТОВЧИЙ	Постановка проблеми дослідження
		Постановка цілей дослідження
		Визначення завдання дослідження
		Розробка плану дослідження
		Вибір методів дослідження
2 етап	ПОШУКОВИЙ	Збір теоретичної інформації
		Збір статистичних даних
		Накопичення необхідної інформації
		Якісне опрацювання даних дослідження та їх аналіз
3 етап	АНАЛІТИЧНО-ПІДСУМКОВИЙ	Обробка отриманих даних
		Формування висновків
		Представлення результатів дослідження

Джерело: авторська розробка

Футуристичні сади Gardens by the Bay

Статуя Мерлайн (Merlion)

Sigapore Flyer

Marina Bay Sands Singapore

Додаток Є

Національний Сад Орхідей

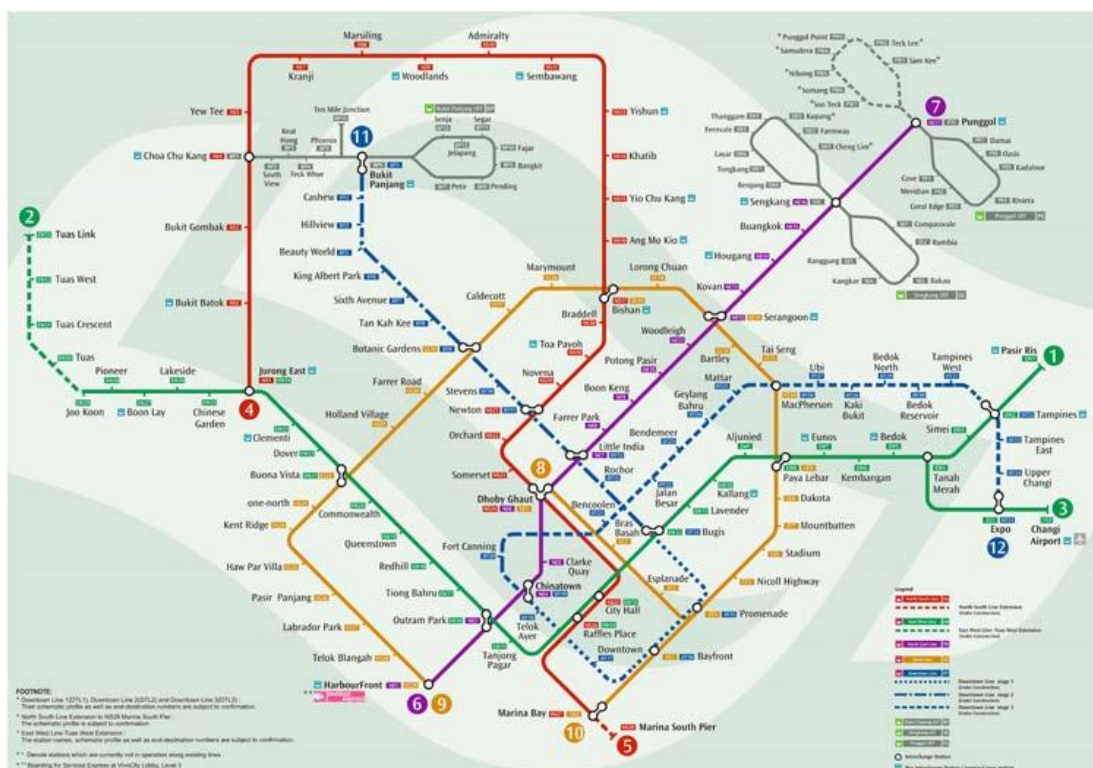
Додаток Ж

Аеропорт Чангі

Карта метро Сінгапуру

Готель «YOTEL»

Додаток И

Готель «MET A Space Pod»

